

บทความวิจัย

เรื่อง มุมมองการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในเกาหลีใต้ในทศวรรษ 1980
ที่สะท้อนผ่านภาพยนตร์ชุด Reply 1988

โดย

นางสาว สุธามาศ เพชรนอก
รหัสนักศึกษา 05590727

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องมุมมองการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในเกาหลีใต้ในทศวรรษ 1980 ที่สะท้อนผ่านภาพยนตร์ชุด Reply 1988 มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ เพื่อศึกษาภูมิหลังของภาพยนตร์ชุด Reply 1988 และเพื่อศึกษาเรื่องราวทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในเกาหลีใต้ในทศวรรษ 1980 ที่สะท้อนผ่านภาพยนตร์ชุด Reply 1988

ผลการศึกษาพบว่าผู้สร้างภาพยนตร์ชุด Reply 1988 ต้องการนำเสนอให้เห็นถึงเรื่องราวชีวิตของตัวละครที่มีความผูกพันกันโดยมีฉากหลังเป็นช่วงทศวรรษที่ 1980 และนอกจากนี้ภาพยนตร์ชุด Reply 1988 ยังสะท้อนเรื่องราวในช่วงทศวรรษ 1980 ผ่านตัวละครไว้อย่างน่าสนใจดังนี้ ด้านการเมืองเห็นได้จากฉากการประท้วงของกลุ่มนักศึกษาเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยในสมัยรัฐบาลโนแทอูที่ปกครองด้วยระบอบเผด็จการทหาร ด้านเศรษฐกิจเห็นได้จากฉากการเพิ่มสูงขึ้นของราคาหุ้นในตลาดหุ้นเกาหลีเนื่องจากการเติบโตทางเศรษฐกิจ และด้านสังคมเห็นได้จากฉากระบบการศึกษาของเด็กเกาหลีใต้ที่คนเกาหลีให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก ที่อยู่อาศัยจากเดิมอาศัยอยู่บ้านแบบเกาหลีโบราณก็เปลี่ยนมาอาศัยอยู่อพาร์ทเมนท์ วัฒนธรรมการกินกิมจิที่คนเกาหลีจะมีกิมจิอยู่ในทุกมื้ออาหารและทุกช่วงเวลา และวัฒนธรรมการดื่มแอลกอฮอล์ที่คนเกาหลีมักจะดื่มเหล้าหลังจากเลิกงาน ในงานเลี้ยงสังสรรค์ รวมถึงในพิธีการต่างๆ

มุมมองการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในเกาหลีใต้ในทศวรรษ 1980

ที่สะท้อนผ่านภาพยนตร์ชุด Reply 1988

โลกปัจจุบันนั้นมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นจากอดีตอย่างมาก ซึ่งถ้าพูดถึงประเทศที่พัฒนาได้ไกลและรวดเร็วที่สุดแน่นอนว่าเป็น “เกาหลีใต้” ที่พัฒนาแบบก้าวกระโดดจากประเทศที่เรียกได้ว่าเกือบจะพังพินาศ ทั้งจากการรุกรานของญี่ปุ่นเมื่อ ค.ศ. 1910 ที่ญี่ปุ่นได้ผนวกเกาหลีเป็นดินแดนของตนตามสนธิสัญญาการรวมญี่ปุ่น-เกาหลี และสงครามเกาหลี (1950-1953) ความรุ่งเรืองของเกาหลีใต้ในทุกวันนี้ส่วนหนึ่งมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจที่เริ่มใช้ตั้งแต่ ค.ศ. 1962 โดยมีเป้าหมายพัฒนาเป็นประเทศอุตสาหกรรม ประธานาธิบดีปาร์ค จุงฮี ผู้ซึ่งประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่หนึ่ง (ค.ศ. 1962-1966) ได้ใช้นโยบาย “การมองไปสู่ภายนอก” (Outward-Looking Policy) ที่เน้นการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมากเพื่อการส่งออก มีการใช้ลัทธิชาตินิยมปลุกกระตือรือร้นให้เร่งรัดการพัฒนาและขยันขันแข็งในการทำงานโดยรัฐ ผลักดันให้คนทำงานหนักและสามารถเลื่อนขั้นทางสังคมได้อย่างรวดเร็ว รัฐและราษฎรร่วมกันตลาดสินค้าในต่างประเทศและสร้างภาพพจน์เกาหลีใต้ให้เป็นที่ชื่นชมแก่คนทั่วโลก

การพัฒนาของเกาหลีใต้ด้วยเป้าหมายที่ชัดเจนทำให้เศรษฐกิจทะยานขึ้นแบบก้าวกระโดด จากการพัฒนาเป็นประเทศยากจนก้าวมาสู่การเป็นสังคมที่มีศักยภาพโดดเด่นเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในทศวรรษที่ 1980 และได้รับเกียรติให้จัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ใน ค.ศ. 1986 และกีฬาโอลิมปิกฤดูร้อนใน ค.ศ. 1988 (เป็นชาติที่สองในเอเชียที่ได้จัดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ชาติแรกคือญี่ปุ่นซึ่งจัดขึ้นใน ค.ศ. 1964) จากความสำเร็จดังกล่าวทำให้วิถีชีวิต และสังคมของเกาหลีใต้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก และหนึ่งในซีรีส์ที่ทำให้มองภาพในอดีตดังกล่าวได้ชัดเจนขึ้น ทั้งยังเน้นไปที่ช่วงเวลาสำคัญแห่งการเปลี่ยนแปลงคือ “Reply 1988”

Reply 1988 เป็นซีรีส์ที่มีเนื้อหาหลักเน้นไปที่ความสัมพันธ์ของตัวละครทั้งในแง่ของครอบครัว เพื่อน และคนรัก แต่ในขณะเดียวกันก็บอกเล่าเรื่องราวของสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของเกาหลีใต้ในยุค นั้นไว้อย่างแนบเนียน และสำหรับการเล่าเรื่องจะใช้วิธีการแบบ Throw back คือตัวนางเอกของเรื่อง “ซ็องดี ออกซอน” ได้เล่าเรื่องราวในอดีตของตนกับการใช้ชีวิตวัยเด็กในหมู่บ้านซังมุนดง โซล จุดเด่นของซีรีส์เรื่องนี้เน้นไปที่ความสัมพันธ์ในครอบครัว มิตรภาพที่มาในรูปแบบของเพื่อน และความช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างเพื่อนบ้านที่ทำให้หมู่บ้านแห่งนี้อบอุ่นไปด้วยกลิ่นไอแห่งความอบอุ่น นอกจากนี้แล้วจุดเด่นอีกเรื่องคือ การให้ความสำคัญกับทุกตัวละครไม่ว่าจะเป็นกลุ่มของพ่อแม่หรือกลุ่มของลูก ๆ ทุกตัวละครมีความสำคัญและมีเรื่องราวที่น่าสนใจเป็นของตัวเองมีการเล่าเรื่องของแต่ละคนในแต่ละตอนเพื่อให้เห็นเรื่องราวของตัวละครนั้น ๆ แต่ก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับตัวละครอื่นในตอนนั้นด้วย แม้แต่ตัวละครสมทบอย่างเพื่อนของนางเอกก็มี

เรื่องราวที่น่าค้นหาเป็นของตัวเองและยังได้รับโอกาสให้มาสร้างสีสันในฉากสำคัญด้วยทำให้เห็นว่าตัวละครทุกตัวอยู่บนเส้นตรงที่เท่ากัน

อีกสิ่งหนึ่งที่เป็นจุดเด่นไม่แพ้กันคือการนำเสนอเรื่องราวโดยมีพื้นฐานของสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในเวลานั้นจริง ๆ ด้วย ซึ่งปี 1988 นั้นถือได้ว่าเป็นปีแห่งการเปลี่ยนแปลงของเกาหลีใต้ไม่ว่าจะเป็นการจัดโอลิมปิกโซลที่เปรียบเสมือนการเปิดบ้านเพื่อต้อนรับบุคคลภายนอก มีการสะท้อนความคิดเห็นทางการเมืองลงไปด้วย เช่น เล่าเรื่องราวการประท้วงต่อรัฐบาลของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยโซล ฯลฯ การเติบโตทางเศรษฐกิจของธุรกิจยักษ์ใหญ่ การปลดพนักงานออกจากธนาคารเนื่องจากหันมาใช้เทคโนโลยีอื่นแทน ข้าวของอุปโภค บริโภคหลายอย่างที่ในอดีตมีราคาแพงอย่างไม่น่าเชื่อ ไม่มีกฎหมายรองรับเรื่องการแต่งงานกับบุคคลนามสกุลเดียวกัน และอื่น ๆ อีกมากมาย

ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ภาพยนตร์ชุดเรื่องนี้ได้แฝงเรื่องราวต่าง ๆ ไว้มากมาย เพื่อให้ผู้ชมซึมซับเรื่องราวเหล่านี้ไปอย่างไม่รู้ตัว อีกทั้งยังเป็นซีรีส์แนวโรแมนติก-คอมเมดี้ ไม่ใช่แนวประวัติศาสตร์จึงทำให้ผู้ชมสามารถรับชมได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่รู้สึกว่าเนื้อหาหนัก หรือน่าเบื่อเกินไป นอกจากนี้ยังทำให้ผู้ชมมองเห็นภาพในช่วงเวลานั้นได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษามุมมองทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในเกาหลีใต้ในทศวรรษ 1980 ที่สะท้อนผ่านภาพยนตร์ชุด Reply 1988 โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ เพื่อศึกษาภูมิหลังของภาพยนตร์ชุด Reply 1988 และเพื่อศึกษาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในเกาหลีใต้ในทศวรรษ 1980 ที่สะท้อนผ่านภาพยนตร์ชุด Reply 1988

ภูมิหลังของภาพยนตร์ชุด Reply 1988

Reply 1988 เป็นซีรีส์แนวโรแมนติก-คอมเมดี้ ที่จะบอกเล่าเรื่องราวความสัมพันธ์ของตัวละครทั้งในแง่ของครอบครัว เพื่อน เพื่อนบ้าน และคนรัก ใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบ throw back โดยตัวละครเอกของเรื่องจะมาเล่าย้อนถึงความหลังในวัยเด็ก และบอกเล่าเรื่องราวของ 5 ครอบครัวที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกัน คือ ชงมุนดง โทบังกู โซล ประเทศเกาหลีใต้ โดยใช้ปี 1988 เป็นพื้นที่หลังของเรื่องซึ่งชาวเกาหลีถือว่าปีนี้เป็นปีที่มีความสำคัญต่อประเทศของตนเองมากเพราะเป็นปีที่เกาหลีใต้เป็นเจ้าภาพจัดกีฬาโอลิมปิกซึ่งถือว่าเป็นการเปิดประตูบ้านเพื่อให้ชาวโลกได้ทำความรู้จักวัฒนธรรมของตนเอง นอกจากการบอกเล่าความสัมพันธ์ของตัวละครแล้ว ซีรีส์เรื่องนี้ยังแฝงการบอกเล่าเรื่องราวของสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของเกาหลีใต้

ในยุคนั้นไว้อย่างแนบเนียน ทำให้ผู้ชมสามารถจินตนาการถึงสภาพความเป็นอยู่และมองเห็นภาพสังคมในอดีตได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ฉากแรกของเรื่องเกริ่นถึงชีวิตในยุคทศวรรษ 1980 ว่าเป็นยุคคอนาล็อก ผู้คนล้วนนิยมสวมใส่รองเท้าผ้าใบและเสื้อฝ้ายสี เป็นยุคที่ไม่มีสมาร์โฟน ไม่มีอินเทอร์เน็ต แต่ทุกคนก็มีความสุขกับสิ่งรอบตัว ในตอนที่ 1 เปิดเรื่องมาพร้อมกับฉากการเตรียมพร้อมสำหรับจัดมหกรรมกีฬาโอลิมปิกปี 1988 ที่เกาหลีใต้เป็นเจ้าภาพ “ซ็องด็อกซอน” นางเอกของเรื่องได้รับคัดเลือกให้เป็นหนึ่งในผู้ถือป้ายประเทศที่เข้าร่วม โดยเธอเป็นผู้ถือป้ายของประเทศมาดากัสกา ด็อกซอนตื่นเต้นเป็นอย่างมากที่ได้ที่จะได้เป็นส่วนหนึ่งของโอลิมปิก เธอขยันฝึกซ้อมถือป้ายเป็นอย่างมาก แม้กระทั่งในห้องนอน แต่เธอต้องพบกับความผิดหวังเมื่อประเทศมาดากัสกาประกาศถอนตัวจากการแข่งขัน 3 วันก่อนการแข่งขันเนื่องจากเป็นพันธมิตรกับเกาหลีเหนือ และได้แสดงจุดยืนทางการเมืองที่ชัดเจนโดยถอนตัวตามคำร้องขอของเกาหลีเหนือ ซึ่งเป็นไปได้ว่าตัวละครด็อกซอนอาจได้แรงบันดาลใจมาจากเหตุการณ์จริง โดยในการจัดการแข่งขันโอลิมปิกโซลมีหญิงสาวคนหนึ่งซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับคัดเลือกให้ถือป้ายประเทศมาดากัสกา เธอคนนี้ชื่อ "ยูยางอิน" เป็นน้องเล็กของทีม อายุ 18 ปี เหมือนกับด็อกซอน ยูยางอิน สูง 165 ซม. หนัก 50 กก. ฝึกซ้อมถือป้ายทุกวัน วันละ 4-5 ชั่วโมง ตั้งแต่เดือนมิถุนายน จนถึงกันยายน ก่อนวันจริงไม่กี่วัน หลังจากรู้ว่ามาดากัสกาถอนตัว นักข่าวก็ไปสัมภาษณ์เธอเช่นเดียวกันกับในซีรีส์

ภาพเปรียบเทียบซ็องด็อกซอนและยูยางอิน

ที่มา : bluesherbet/posts/976979989052664/

แต่สิ่งที่แตกต่างกันคือ ด็อกซอนได้รับโอกาสถือป้ายอีกครั้งโดยถือป้ายของประเทศยูกันดา แต่ยูยางอินไม่ได้ถือป้ายประเทศใดเลย ในขณะที่ผู้คนที่ตื่นเต้นกับการจัดงานกีฬาโอลิมปิกนี้ “ซ็องโบรา” พี่สาวของด็อกซอน ผู้ซึ่งเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยโซลกลับไม่เห็นด้วยกับการจัดโอลิมปิกนี้เนื่องจากประเทศในขณะนั้นไม่ได้มีระบบเศรษฐกิจที่พัฒนามาก จึงคิดว่าการจัดงานนี้ขึ้นยิ่งเป็นการทำให้ประเทศเดือดร้อน แต่

ท้ายที่สุดแล้วการจัดโอลิมปิกโซลก็ผ่านไปอย่างราบรื่นโดยมีประเทศที่เข้าร่วมทั้งหมด 159 ประเทศ ผู้ที่ได้เหรียญรางวัลมากเป็นอันดับหนึ่งได้แก่ สหภาพโซเวียต 55 เหรียญทอง อันดับสองได้แก่เยอรมนี 37 เหรียญทอง ส่วนเกาหลีใต้ได้อันดับสี่ที่ 33 เหรียญ

นอกจากตัวละครชื่อดังอีกชื่ออื่น อีกหนึ่งตัวละครที่อาจจะได้รับแรงบันดาลใจจากบุคคลจริงคือ ตัวละคร “ชเวแท็ก” ที่รับบทเป็นผู้เล่นพาดุก (หมากล้อม) ที่มีชื่อเสียง โดยบุคคลนั้นคือ “ลีซางโฮ” นักเล่นโกะอาชีพที่ประสบความสำเร็จสูงสุดอันดับต้นๆในเกาหลีใต้ แต่ลีซางโฮไม่ได้คว้าแชมป์ที่ปักกิ่งในปี 94 แบบที่ชเวแท็กทำได้ในซีรีส์ แต่เขาคว่าแชมป์ที่ปักกิ่งในปี 2003 กับ 2005 ในรายการ Chunlan cup โดยปี 2003 เขาโค่นนักเล่นโกะจีนสี่คนรวดแล้วคว้าแชมป์ แบบที่เราเห็นชเวแท็กโค่นชาวจีนสี่คนรวดแบบในซีรีส์นั่นเอง

(ซ้าย : ภาพผู้เล่นพาดุก ยูซางโฮ ในหนังสือพิมพ์เกาหลีใต้)

(ขวา : ภาพชเวแท็กในซีรีส์ Reply 1988)

ที่มา : <https://fun.jjang0u.com/chalkadak/view?db=160&no=240555>

(ซ้าย : ภาพหมากกระดานของยูซางโฮ) (ขวา : ภาพหมากกระดานของชเวแท็ก)

ที่มา : <https://fun.jjang0u.com/chalkadak/view?db=160&no=240555>

ถ้วยรางวัล Fujitsu Cup ทัวรนาเมนต์ที่ญี่ปุ่น

(บน : ภาพถ้วยรางวัลของยูซางโฮ)

(ล่าง : ภาพถ้วยรางวัลของชเวแท็ก)

ที่มา : https://www.huffingtonpost.kr/2015/12/18/story_n_8842928.html

นอกจากนี้ ในซีรีส์ได้นำเสนอภาพความนิยมในสื่อบันเทิง โดยภาพยนตร์ต่างชาติที่เป็นที่นิยมที่สุดคือเรื่อง “A better tomorrow” เป็นภาพยนตร์ของฮ่องกง ซึ่งมีผู้ชมดูทุกเพศทุกวัย อีกทั้งนักแสดงที่ได้รับความนิยมในช่วงเวลานั้นได้แก่ เจมี ซอมเมอร์, โจอี หว่อง, โซฟี มาร์โซ, เพียร์ซ บรอสแนน, ทอม ครูซ, ริชาร์ด เกียร์ เป็นต้น ส่วนนักแสดงเกาหลีที่ได้รับความนิยมอย่างมาก ได้แก่ โจยองฟิล จอนอินควอน เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันก็ยังคงเป็นศิลปินระดับตำนานของเกาหลีได้

การที่ยุคนี้ไม่มีอินเทอร์เน็ตทำให้โทรทัศน์เป็นสิ่งที่ยังคงได้รับความสนใจ ดังนั้นสิ่งที่ฉายทางโทรทัศน์มักจะได้รับความสนใจ ในตอนที่ 3 ของซีรีส์นำเสนอข่าวการหลบหนีของนักโทษในคุก 4 คนผ่านทางโทรทัศน์ ผู้คนให้ความสนใจเป็นจำนวน สุกท้ายแล้วถูกจับกุมได้ในบ้านพักของตัวเอง และนักโทษได้พูดว่า “คนรวยเป็นผู้บริสุทธิ์ คนจนคือคนผิด” “คนไม่มีเงินต้องรับผิด คนไม่มีเงินต้องถูกลงโทษ” เป็นการสะท้อนให้เห็นว่ามีความเหลื่อมล้ำในสังคมเกาหลีได้

นอกจากนี้ในตอนที่ 5 ได้นำเสนอเรื่องราวการประท้วงของนักศึกษาในเกาหลีใต้เพื่อเรียกร้องประชาธิปไตย โดยในพื้นที่รอบกรุงโซลมีนักศึกษาประท้วงเต็มไปหมด รวมถึง “ซ็องโบรา” ด้วย เธอเป็นแกนนำการประท้วงของนักศึกษา อีกทั้งมีการนำเสนอข่าวการประท้วงนี้ไปทั่วประเทศว่านักศึกษาจากมหาวิทยาลัยโซลและสหภาพนักศึกษาบุกกรุงที่ตั้งพรรครัฐบาลและเข้ายึดตาดฟ้าใหญ่ของที่ตั้งพรรค เมื่อ

ครอบครัวของโบริารู้ข่าวผ่านทางโทรทัศน์ก็โกรธมาก เนื่องจากหากถูกจับกุมจะมีชื่อในบัญชีทำให้ไม่สามารถสมัครงานได้ รวมทั้งคนในครอบครัวก็จะเดือดร้อนด้วย เธอถูกกักบริเวณเพื่อไม่ให้ไปประท้วงได้อีก แต่อุดมการณ์ของเธอนั้นแรงกล้า เธอออกไปประท้วงอีกครั้งจนในที่สุดมีตำรวจมาตามหาเธอถึงที่บ้าน เธอถูกจับกุมพร้อมกับเห็นน้ำตาของแม่ที่เสียใจจนร้องไห้ออกมา แต่หลังจากถูกจับกุมก็เพียงแค่ลงบันทึกเท่านั้นไม่ได้มีการลงบัญชีแต่อย่างใด

ในด้านที่อยู่อาศัย ช่วงเวลานั้นบ้านของครอบครัวทั้ง 5 ยังเป็นบ้านเป็นหลัง มีพื้นที่หน้าบ้านและค่อนข้างกว้าง ผู้คนในละแวกใกล้เคียงเป็นเพื่อนบ้านและค่อนข้างสนิทกัน ต่างฝ่ายต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น แบ่งปันอาหารให้กัน ให้ยืมเงิน ให้ยืมของ ฯลฯ ในสมัยนั้นผู้หญิงที่มีครอบครัวแล้วส่วนใหญ่จะทำหน้าที่แม่บ้าน มีส่วนน้อยที่จะออกไปทำงานนอกบ้าน หากมีผู้หญิงที่ทำงานนอกบ้านจะถูกมองว่าเก่งมากเนื่องจากเป็นเรื่องยากที่จะได้รับการยอมรับ นอกจากนี้ก็ได้นำเสนอเรื่องราวต่างๆ มากมาย รวมทั้งเรื่องที่เป็นประเด็นในช่วงเวลานั้น เช่น การตรึงราคาบ้านในโซลที่กำลังพุ่งสูงขึ้น การสร้างอพาร์ทเมนต์ขึ้นในบริเวณกรุงโซลและโดยรอบ การเพิ่มขึ้นของราคาหุ้นในตลาดหุ้นของเกาหลี โดยบริษัทยักษ์ใหญ่เพิ่มขึ้นสูงถึงราคาตัวละ 20,000-30,000 วอน เป็นต้น

นอกจากตัวละครหลักแล้ว ซีรีส์เรื่องนี้ยังให้ความสำคัญกับทุกตัวละครซึ่งมีความสำคัญและมีเรื่องราวที่น่าสนใจเป็นของตัวเอง มีการเล่าเรื่องของแต่ละคนในแต่ละตอนเพื่อให้เห็นเรื่องราวของตัวละครนั้น กล่าวได้ว่าซีรีส์เรื่อง Reply 1988 เป็นซีรีส์ที่ผู้ชมสามารถดูได้ทุกเพศทุกวัย ด้วยเนื้อหาที่ไม่หนักหน่วง แฝงไปด้วยความอบอุ่นหัวใจในทุกๆ ตอน ไม่ว่าจะด้วยเรื่องมิตรภาพของเพื่อน ความรักของคนในครอบครัว เพื่อนบ้านที่คอยช่วยเหลือกัน อีกทั้งยังแฝงไปด้วยเหตุการณ์หรือประเด็นทางสังคมในช่วงเวลานั้นไว้อย่างแนบเนียนทำให้ผู้ชมซึมซับไปพร้อมๆ กับเนื้อเรื่องหลัก ทำให้ซีรีส์เรื่องนี้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก โดยในตอนจบได้เรตติ้งไปมากถึง 19.6 % สูงเป็นอันดับหนึ่งของช่องเคเบิล TVN

แนะนำตัวละคร

“ซ็องต็อกซอน” เด็กสาวคนเดียวในกลุ่ม เธอมีนิสัยเฮฮา ร่าเริงสดใส บ้านของเธอค่อนข้างมีฐานะค่อนข้างยากจนแต่อบอุ่น เธออยู่อาศัยกับพ่อ แม่ พี่สาว และน้องชายอีกหนึ่งคน และด้วยความที่เป็นลูกคนกลางของบ้าน ทำให้ต็อกซอนรู้สึกว่พ่อแม่ไม่ค่อยสนใจเธอนัก รับบทโดย ฮเยริ จากวง Girl's Day

“ชเวแท็ก” หนุ่มเจียบแต่เป็นอัจฉริยะด้านการเล่นพาดูก (หมากล้อม) จนได้ฉายาว่าชเวแท็ก 6 ดัน เขาเป็นคนใสซื่อที่สุดในกลุ่มจนเพื่อนๆ ต้องคอยดูแล เป็นแชมป์การแข่งขันพาดูกมาหลายสมัยจนลาออกจากโรงเรียนเพื่อเป็นมืออาชีพ ด้านนี้ ครอบครัวของเขาเหลือพ่อคนเดียว แม้ว่าจะมีฐานะค่อนข้างดี แต่เขาก็รู้สึกว่ามีบางอย่างที่ขาดหายไป รับบทโดย พัคโบกอม

“คิมจองฮวัน” หนุ่มผู้เจียบขริ้มไม่ค่อยแสดงความรู้สึกแต่อบอุ่นและจิตใจดี บ้านของเขาร่ำรวยในพริบตาเพราะถูกหวย ปกติเป็นคนปากไม่ตรงกับใจแต่ถ้าเป็นเรื่องความรักเขาจะกลายเป็นคนที่โรแมนติกและน่ารัก รับบทโดย รยูจุนยอล

“ซอนอู” เด็กหนุ่มผู้อบอุ่นและรักครอบครัว พ่อของเขาเสียชีวิตแล้ว ซอนอูกลายเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ต้องดูแลแม่และน้องสาว เขาเรียนเก่งและได้เป็นถึงหัวหน้าห้อง ซอนอูมีความลับบางอย่างกับเพื่อนในกลุ่ม นั่นคือเรื่องที่เขาแอบชอบผู้หญิงคนหนึ่งมานานถึง 3 ปี รับบทโดย โกพยองโพ

“ดงรยง” ตัวเรียกเสียงฮาของกลุ่ม เขามีพลังงานที่เหลือล้นและชอบชวนเพื่อนไปเที่ยวเล่นกันเสมอ เพราะครอบครัวของเขาไม่ค่อยอยู่บ้านทั้งพ่อและแม่ เป็นคู่หูคู่ฮาไปกับต็อกซอนและชอบชวนเวียนไปเที่ยวที่ห้องของแท็ก รับบทโดย อีดงฮวี

“ซ็องโบรา” พี่สาวของซ็องต็อกซอน เธอเรียนเก่งที่สุดในบรรดาเด็กที่อยู่ในซอยจนสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยโซลได้ เป็นคนที่ภายนอกดูอารมณ์ร้อนและฉุนเฉียวแต่จริงๆ เป็นคนจิตใจดี รับบทโดย รยุษเยยอง

ภูมิหลังทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมเกาหลีใต้ก่อน ค.ศ. 1988

การเมืองเกาหลีใต้หลังเป็นเอกราชจากญี่ปุ่น ค.ศ. 1948-ค.ศ. 1979

ในอดีตเกาหลีใต้ได้รับเอกราชจากญี่ปุ่นในปี 1948 แต่อย่างไรก็ตามกลับต้องอยู่ภายใต้การยึดครองของประเทศมหาอำนาจต่อไปอีก โดยประเทศมหาอำนาจอ้างถึงภารกิจการปลดอาวุธทหารญี่ปุ่น ซึ่งสหภาพโซเวียตได้ดำเนินการในส่วนที่เหนือเส้นขนานที่ 38 ส่วนสหรัฐอเมริกาดำเนินการในส่วนใต้เส้นขนานลงมา แต่

ความเป็นจริงประเทศทั้งสองต่างต้องการมีอิทธิพลเหนือคาบสมุทรเกาหลี และไม่ต้องการให้อีกฝ่ายขยายอิทธิพลครอบงำภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากเหตุผลดังกล่าวเมื่อทั้งสองประเทศปฏิบัติการกิจเสร็จสิ้นจึงไม่สามารถตกลงกันได้ในการจัดตั้งรัฐบาลขึ้นมาปกครองเกาหลี ในที่สุดดินแดนเกาหลีส่วนใต้ที่อยู่ภายใต้การยึดครองของสหรัฐอเมริกาจึงประกาศสถาปนาสาธารณรัฐเกาหลี (Republic Of Korea - ROK) หรือเกาหลีใต้ขึ้นในเดือนสิงหาคม ปี 1948 และในดินแดนส่วนเหนือที่สหภาพโซเวียตยึดครองก็ได้สถาปนาสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี (Democratic People's Republic Of Korea - DPRK) หรือเกาหลีเหนือขึ้นในเดือนกันยายนปีเดียวกัน การถูกแบ่งประเทศออกเป็น 2 ส่วนถือว่ามีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของเกาหลีทั้งสองในเวลาต่อมา เนื่องจากในช่วงที่ญี่ปุ่นยึดครองเป็นอาณานิคม ญี่ปุ่นได้สร้างโรงงานอุตสาหกรรม โรงไฟฟ้า และสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านการค้าและอุตสาหกรรมในดินแดนส่วนเหนือ ในขณะที่ด้านเกาหลีใต้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมและแหล่งผลิตอาหาร เมื่อทั้งสองประเทศขัดแย้งกัน เกาหลีเหนือจึงงดจ่ายกระแสไฟฟ้าและส่งปยุมายังเกาหลีใต้ สร้างความเสียหายให้แก่ภาคการผลิตและประชาชนเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้บทบาทของสหรัฐอเมริกาก็มีความสำคัญอย่างมากต่อการอยู่รอดของเกาหลีใต้ ทั้งในด้านการเมืองและเศรษฐกิจ (วิเชียร อินทะสี, 2556 : 64-66)

หลังจากสถาปนาสาธารณรัฐเกาหลี (ROK) หรือเกาหลีใต้ขึ้นในปี 1948 ตามรัฐธรรมนูญที่บังคับใช้ได้ มีจุดมุ่งหมายในการให้เกาหลีใต้ยึดถือระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตย ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ก่อตั้งพรรคการเมือง ลงสมัครรับเลือกตั้ง และตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาล ทั้งนี้เพื่อเป็นการถ่วงดุลอำนาจรัฐบาลและผู้นำทางการเมืองไม่ให้ใช้อำนาจในทางที่ผิด แต่เนื่องจากความขัดแย้งระหว่างประเทศมหาอำนาจในช่วงสงครามเย็น ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้อยู่ในลักษณะเป็นศัตรูต่อกัน โดยต่างไม่ยอมรับสถานะของอีกฝ่าย ในที่สุดความขัดแย้งก็ได้นำไปสู่สงครามเกาหลีระหว่างปี 1950-1953 ผลของการสู้รบไม่มีฝ่ายใดชนะ ทั้งสองฝ่ายจึงตกลงพักรบโดยลงนามในความตกลงสงบศึก (armistice) จนถึงปัจจุบันก็ยังไม่มีการลงนามในสนธิสัญญาสันติภาพ (peace treaty) เพื่อยุติสงครามเกาหลีอย่างเป็นทางการ

จากสภาพดังกล่าวจึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ผู้นำทางการเมืองของเกาหลีใต้ในช่วงเผด็จการนำไปใช้ประโยชน์เพื่อส่วนตน ดังเช่นในสมัยประธานาธิบดีซึงมัน (Syngman Rhee) ระหว่างปี 1948-1960 ได้ประกาศใช้กฎหมายความมั่นคง และกฎหมายปราบปรามคอมมิวนิสต์ โดยอ้างเหตุผลความจำเป็นเพื่อป้องกันการรุกรานและการแทรกซึมของเกาหลีเหนือ รวมทั้งลงโทษผู้ฝักใฝ่ลัทธิคอมมิวนิสต์ และให้การสนับสนุนเกาหลีเหนือ แต่อย่างไรก็ตามผู้นำและนักการเมืองที่ดำรงตำแหน่งในรัฐบาลกลับอาศัยผลประโยชน์จากการ

บังคับใช้กฎหมายดังกล่าวในการจับกุมคุมขังนักการเมืองฝ่ายค้านหรือผู้ต่อต้านรัฐบาลด้วยข้อกล่าวหาให้การสนับสนุนคอมมิวนิสต์ หรือเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศ นอกจากนี้ประธานาธิบดีอิชิ่งมันยังใช้วิธีฉ้อโกงการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อให้ตนเองชนะเลือกตั้ง แสดงให้เห็นว่าผู้นำทางการเมืองต้องการดำรงตำแหน่งตลอดชีวิตโดยไม่คำนึงถึงกติกากฎเกณฑ์ แต่การใช้อำนาจตามอำเภอใจดังกล่าวทำให้ประชาชนอดทนไม่ไหว เป็นเหตุให้นักศึกษา ปัญญาชน ผู้ใช้แรงงาน และประชาชนออกมาชุมนุมต่อต้าน สุดท้ายประธานาธิบดีอิชิ่งมันต้องลาออกจากตำแหน่งในเดือนเมษายน ปี 1960 (วิเชียร อินทะสี, 2556 : 70-78)

เมื่อสิ้นสุดยุครัฐบาลเผด็จการพลเรือน เกาหลีใต้ได้อยู่ภายใต้รัฐบาลประชาธิปไตยที่นำโดยรัฐบาลพลเรือนเพียงระยะเวลาสั้น ๆ เพราะนายพลปักจุงฮี (Park Chung-hee) ได้ก่อรัฐประหารในเดือนพฤษภาคม ปี 1961 เมื่อนายพลปักจุงฮีลาออกจากกองทัพ และได้รับเลือกตั้งในตำแหน่งประธานาธิบดีในปี 1963 เขาก็ประสบความสำเร็จในการรับเลือกตั้งเป็นวาระที่ 2 ในปี 1967 ต่อมาเมื่อใกล้ครบกำหนดวาระ ประธานาธิบดีปักจุงฮีก็ได้ใช้กลไกในการแก้ไขรัฐธรรมนูญซึ่งไม่ต่างไปจากสมัยรัฐบาลอิชิ่งมัน ทั้งนี้ก็เพื่อให้เขาได้ดำรงตำแหน่งผู้นำเกาหลีใต้ได้เป็นวาระที่ 3 และในปี 1971 ก็ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีอีกครั้ง ถึงแม้ว่าประธานาธิบดีปักจุงฮีได้จัดตั้งพรรคสาธารณรัฐประชาธิปไตย (Democratic Republican Party) แต่ก็เป็นการสร้างภาพและสร้างความชอบธรรมให้แก่ผู้นำ มากกว่าที่จะนำเสนอนโยบายเพื่อประชาชน มากไปกว่านั้นสมาชิกพรรคส่วนใหญ่ก็ได้แก่อุตสาหกรรม หรือบุคคลที่ให้การสนับสนุนประธานาธิบดีปักจุงฮี นอกจากนี้ การสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจโดยเน้นการขยายตัวของการส่งออกภายใต้การชี้นำของรัฐเป็นผลให้รัฐบาลเข้าไปมีบทบาทอย่างมากในภาคเศรษฐกิจ จนก่อให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรอย่างไม่เป็นธรรมขึ้น กล่าวคือ รัฐบาลมีอำนาจในการกำหนดประเภทสินค้าที่ได้รับการส่งเสริมการผลิต การให้สินเชื่อ การให้สิทธิพิเศษในด้านภาษี และการนำเข้าและการส่งออก เป็นผลให้นักการเมืองใช้เป็นช่องทางเพื่อเรียกรับผลประโยชน์ในรูปแบบของเงินและสิ่งของ จากการพยายามผูกขาดอำนาจการเมืองและแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้อง จึงนำไปสู่การต่อต้านรัฐบาลและการเรียกร้องประชาธิปไตย แต่รัฐบาลได้อาศัยกฎหมายด้านความมั่นคง และกฎหมายปราบปรามคอมมิวนิสต์เข้าจัดการฝ่ายที่ต่อต้าน ซึ่งประกอบด้วยนักศึกษา ผู้ใช้แรงงาน และองค์กรทางศาสนา ในที่สุดประธานาธิบดีได้ประกาศภาวะฉุกเฉินยุบสมัชชาแห่งชาติ และห้ามดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และต่อมาได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญชิน (Yushin) ในปี 1972 ซึ่งเพิ่มอำนาจให้แก่ประธานาธิบดี แต่ลดทอนอำนาจของสมัชชาแห่งชาติ อย่างไรก็ตามการแก้ปัญหาดังกล่าวไม่เป็นผล เพราะกลุ่มต่างๆ ยังคงเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาล ในที่สุดกลุ่มผู้นำทางการเมืองมีความเห็นต่างกันในการ

จัดการกลุ่มที่ต่อต้าน เป็นเหตุให้ประธานาธิบดีปักจุงฮีถูกสังหารในเดือนตุลาคม ปี 1979 (วิเชียร อินทะสี, 2556 : 78-105)

การเมืองเกาหลีใต้ ค.ศ. 1980-1988

แม้สิ้นสุดยุครัฐบาลเผด็จการปักจุงฮี แต่เกาหลีใต้ก็ยังไม่หลุดพ้นจากวังวนการผูกขาดอำนาจทางการเมืองโดยกองทัพ เพราะในเดือนธันวาคม ปี 1979 นายพลชอนดุษวาน (Chun Doo-hwan) และนายพลโนแทอู (Roh Tae-woo) ได้ยึดอำนาจภายในกองทัพและดำเนินแผนการเข้ากุมอำนาจทางการเมืองอันนำไปสู่การต่อต้านจากนักศึกษา ปัญญาชน ผู้ใช้แรงงาน และองค์กรทางศาสนาจนผู้นำทหารต้องประกาศกฤษฎีกาการศึก แต่เหตุการณ์ได้นำไปสู่ความรุนแรงเมื่อผู้นำทหารได้ใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตยที่ควางจู (Gwangju) ในเดือนพฤษภาคม ปี 1980

ก่อนเกิดเหตุการณ์ปราบปรามผู้ชุมนุมที่ควางจูในปี 1980 ประธานสมาคมนักศึกษา (หรือองค์การนักศึกษา) จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของเกาหลีใต้ได้จัดการประชุมขึ้นที่กรุงโซล โดยที่ประชุมเห็นพ้องร่วมกันให้รัฐบาลยกเลิกกฤษฎีกาการศึกและเรียกร้องให้บุคคลที่ร่วมมือกับอดีตรัฐบาลปักจุงฮีลาออก เช่น นายพลชอนดุษวาน รวมทั้งวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลในการควบคุมสื่อสารมวลชนเพื่อปิดเบี่ยงการเสนอข่าวการเคลื่อนไหวของนักศึกษาและผู้ใช้แรงงานว่าเป็นการก่อจลาจล นอกจากนี้บรรดาผู้นำนักศึกษาลงความเห็นร่วมกันว่าสมควรเลื่อนการประชุมประท้วงบนถนนออกไปก่อน เนื่องจากเชื่อว่าสหรัฐอเมริกาจะเข้ามามีบทบาทเชิงบวกในกระบวนการความเป็นประชาธิปไตยของเกาหลีใต้ โดยยั้งยังไม่ให้กลุ่มทหารเข้ามาแทรกแซงการเมือง นอกจากนี้การรวมตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยต่าง ๆ ยังไม่เข้มแข็งพอ แต่อย่างไรก็ตามความเห็นดังกล่าวถูกปฏิเสธโดยกลุ่มนักศึกษาหัวรุนแรง ดังนั้นในวันที่ 13 พฤษภาคม นักศึกษาจึงรวมตัวประท้วงในใจกลางกรุงโซล นำโดยนักศึกษามหาวิทยาลัยยอนเซ (Yonsei University) และนับตั้งแต่ 14 พฤษภาคม นักศึกษามหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในควางจู เช่น มหาวิทยาลัยชอลนัม (Chonnam University) มหาวิทยาลัยโชซอน (Chosun University) ได้จัดการประชุมเรียกร้องประชาธิปไตยขึ้นเช่นกัน

จากสภาพการชุมนุมที่เกิดขึ้นทำให้ฝ่ายทหารประกาศกฤษฎีกาการศึกครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศในวันที่ 17 พฤษภาคม ปี 1980 และส่งกำลังทหารเข้าควบคุมเมืองสำคัญทั่วเกาหลีใต้โดยเฉพาะกรุงโซลและควางจู โดยทหารนั้นเป็นหน่วยรบพิเศษ ติดอาวุธที่ใช้ในสมรภูมिसงครามแทนที่จะเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ปราบปรามจลาจล การปฏิบัติการเริ่มต้นด้วยการจับกุมแกนนำนักศึกษาและบุกเข้าไปในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อทำร้ายนักศึกษา เป็นผลให้นักศึกษารวมตัวกันมากขึ้นภายหลังจากข่าวการปราบปรามของฝ่ายทหารแพร่ออกไป ในที่สุดก็

นำไปสู่การปะทะกันของทั้งสองฝ่าย อันเป็นผลให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตจำนวนมาก ต่อมาในวันที่ 19 พฤษภาคม ประชาชนควางจูที่โกรธแค้นต่อการกระทำของฝ่ายทหารจึงเข้าร่วมการชุมนุมประท้วงโดยเรียกร้อง ยุติการใช้กำลังเข้าปราบปรามผู้ชุมนุม ยกเลิกการประกาศกฎอัยการศึก และปล่อยตัวคิมแดจุง (เป็น นักการเมืองที่ประชาชนในจังหวัดชอลลาชื่นชอบและให้การสนับสนุน) แต่ข้อเรียกร้องก็ไม่เป็นผล ทหารยังคงใช้อาวุธสลายการชุมนุม ต่อมาในวันที่ 20 พฤษภาคม ทหารไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ นักศึกษาและ ประชาชนที่มาชุมนุมเพิ่มจำนวนขึ้นและเข้ายึดสถานที่ราชการบางแห่ง และในวันที่ 21 ได้ยึดศาลากลาง จังหวัดชอลลา ซึ่งในเหตุการณ์นี้มีผู้ชุมนุมถูกยิงเสียชีวิตราว 50 คน ต่อมาผู้ชุมนุมได้จัดตั้งหน่วยพิทักษ์ ประชาชน (Citizen's Army) หรือซิมินกุน (Simingun) เพื่อติดอาวุธและคุ้มครองผู้ชุมนุม รวมทั้งลาดตระเวน ติดตามความเคลื่อนไหวของทหาร และระหว่างวันที่ 22-26 สถานการณ์จึงอยู่ในภาวะอนาธิปไตยเพราะ กฎหมายไม่อยู่ในภาวะที่บังคับใช้ได้ ในช่วงเวลาที่ทหารไม่สามารถสลายการชุมนุมได้นั้น ผู้ชุมนุมประท้วงได้ จัดตั้งคณะกรรมการพิเศษเพื่อไปเจรจากับฝ่ายทหาร โดยประกอบด้วยสาระที่สำคัญคือ การเรียกร้องให้ทหาร ออกไป การขอให้ยอมรับว่าทหารทำเกินกว่าเหตุ การปล่อยตัวผู้ที่ถูกจับกุม และการจ่ายค่าเยียวยาให้ ผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต แต่ไม่สามารถตกลงกันได้

ก่อนที่ฝ่ายทหารจะใช้ปฏิบัติการขั้นสุดท้ายในการปราบปรามผู้ชุมนุมในตอนเช้ามีแต่วันที่ 27 พฤษภาคม หนึ่งในคณะกรรมการเพื่อแก้ไขสถานการณ์ที่ควางจู (Settle Committee for the Gwangju Uprising) อันเป็นคณะกรรมการที่ผู้ชุมนุมรวมทั้งผู้ต้องแก้ไขปัญหาดังตั้งขึ้น ได้ส่งคำร้องต่อประธานาธิบดีเซ-คยูฮา เพื่อให้รับพิจารณาและแก้ไขความรุนแรง โดยให้ยอมรับว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นความผิดพลาดของ รัฐบาล และให้แถลงว่าฝ่ายทหารจะไม่เข้ามาใช้กำลังอีก แต่ไม่ได้รับการตอบรับในเชิงบวก อีกทั้งยังได้ออก ประกาศเตือนให้ผู้ชุมนุมคืนอาวุธ เนื่องจากว่ากลุ่มคอมมิวนิสต์เกาหลีเหนือกำลังพยายามใช้ประโยชน์จาก สถานการณ์นี้ การประกาศกฎอัยการศึกทำให้สื่อมวลชนอยู่ใต้การควบคุมของรัฐบาล และกลายเป็นช่องทาง ให้ทหารใช้ใส่ร้ายผู้ชุมนุมเพื่อให้ประชาชนคล้อยตามและลดความสนับสนุนผู้ชุมนุมลง นอกจากนี้ ประธานาธิบดีเซ-คยูฮายังระบุนีกว่าคอมมิวนิสต์เกาหลีเหนือได้แทรกซึมเข้ามาก่อความวุ่นวายและยุยงให้เกิด ความยุ่งเหยิงภายในมหาวิทยาลัยและสังคม อีกทั้งยังระบุว่าพบเบาะแสสายลับเกาหลีเหนือในควางจูและกำลัง พยายามที่จะลอบเข้าไปก่อการกรรมในกรุงโซล ท้ายที่สุดในตอนเช้ามีแต่วันที่ 27 พฤษภาคม ปี 1980 หน่วยรบ พิเศษและทหารหน่วยจู่โจมพร้อมรถถัง อาวุธหนัก และเฮลิคอปเตอร์สนับสนุนได้บุกเข้าสู่ควางจู ทหารยิงปืน ใส่ผู้ชุมนุมเป็นผลให้ผู้ชุมนุมบาดเจ็บและเสียชีวิต รวมทั้งถูกจับกุมเป็นจำนวนมาก ถึงแม้จะมีหน่วยพิทักษ์แต่ก็ คงไม่สามารถเทียบได้กับหน่วยรบพิเศษและอาวุธที่มีอำนาจเหนือกว่าได้ ตามรายงานของฝ่ายทหารได้ระบุ

ว่ามีผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์เพียง 17 คนเนื่องจากปฏิเสธที่จะคืนอาวุธ แต่มีผู้ประมาณการว่ามีผู้เสียชีวิตเฉพาะในช่วงที่ทหารปฏิบัติการในวันดังกล่าวอย่างน้อย 150 คน อย่างไรก็ตามจากสถิติของคณะกรรมการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตยที่ควางจู (Commission for Those Involved in the Gwangju Democratization Movement) ระบุจำนวนผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์ 161 คน สูญหาย 64 คน บาดเจ็บ 2,948 คน และถูกจับกุม 4,537 คน (วิเชียร อินทะสี, 2556 : 111-128)

แม้การชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตยในควางจูจะไม่สามารถทำให้ฝ่ายรัฐบาลและทหารยอมรับฟังข้อเรียกร้อง ในทางตรงข้ามกลับใช้กำลังเข้าปราบปรามผู้ชุมนุมอย่างรุนแรงจนนำไปสู่การจับกุม บาดเจ็บ และเสียชีวิต แต่สภาพที่เกิดขึ้นดังกล่าวไม่ได้ทำให้การต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยสิ้นสุดลง เพราะฝ่ายนักศึกษา ปัญญาชน ผู้ใช้แรงงาน และประชาชนยังมีความไม่พอใจต่อฝ่ายทหาร รวมทั้งประจักษ์ในเวลาต่อมาว่านายพล ขอนดูฮวานและผู้สนับสนุนไม่ได้ดำเนินการเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เนื่องจากหลังเหตุการณ์ปราบปรามการชุมนุมเขาก็ได้บีบบังคับให้ประธานาธิบดีเซ-คยูฮาลลาออกและขึ้นดำรงตำแหน่งแทน ต่อมาเมื่อภาวะความตึงเครียดทางการเมืองเริ่มผ่อนคลาย ภายหลังรัฐบาลขอนดูฮวานได้ผ่อนปรนท่าทีเชิงก้าวร้าวลงโดยพยายามลดการเผชิญหน้ากับฝ่ายผู้ชุมนุม ดังในเดือนธันวาคม ปี 1983 รัฐบาลได้ถอนกำลังตำรวจที่ประจำการอยู่ในมหาวิทยาลัยต่างๆ พร้อมทั้งคืนสภาพนักศึกษาให้แก่ผู้ที่ถูกลบชื่อออกจำนวน 1,363 คนทำให้ขบวนการนักศึกษากลับมามีพลังขึ้นอีกครั้งโดยนักศึกษาได้ร่วมกันจัดตั้งองค์การเพื่อสร้างประชาธิปไตย ซึ่งต่อมาในเดือนพฤศจิกายน ปี 1984 นักศึกษาในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยจำนวน 42 แห่งได้ร่วมกันก่อตั้งแนวร่วมนักศึกษาแห่งชาติเพื่อการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย (National Coalition for Democracy Struggle) ซึ่งถือเป็นการรวมตัวของนักศึกษาทั่วประเทศนับตั้งแต่เหตุการณ์โค่นล้มรัฐบาลอีซึงมัน หรือการลุกฮือเมื่อเดือนเมษายน (April Uprising) ในปี 1960 นอกจากนี้ ในช่วงเดือนกันยายน ปี 1983 อดีตนักศึกษาที่มีบทบาทนำในการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยและต่อมาเข้าไปมีบทบาทในขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมและแรงงาน ได้ก่อตั้งแนวร่วมเยาวชนเพื่อการเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตย (Youth Coalition for Democracy Movement) เพื่อเป็นเวทีเชื่อมต่อและประสานการเคลื่อนไหวระหว่างนักศึกษาที่มีบทบาทนำรุ่นอดีตกับรุ่นปัจจุบัน ในขณะเดียวกันก็เพื่อประสานกับกลุ่มอาจารย์ สื่อสารมวลชน ปัญญาชน และผู้ประกอบการวิชาชีพต่างๆ พร้อมกันนั้นยังมีการก่อตั้งสหพันธ์นักศึกษาเพื่อมวลชนและประชาธิปไตย (Student Federation for Masses and Democracy) ขึ้น

ในด้านบทบาทของผู้ใช้แรงงาน อาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมในเกาหลีใต้ที่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วตามนโยบายการส่งเสริมอุตสาหกรรมหนักและเคมี (Heavy and Chemical Industries-HCIs) ใน

ทศวรรษ 1970 เป็นผลให้คนงานหญิงโสดในอุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์มีจำนวนลดลง ส่วนคนงานชายที่แต่งงานแล้วซึ่งทำงานในอุตสาหกรรมหนักและเคมีได้เพิ่มจำนวนขึ้น ขบวนการแรงงานในทศวรรษ 1980 ส่วนใหญ่ได้แก่กลุ่มคนงานชายที่มีทักษะฝีมือซึ่งทำงานในอุตสาหกรรมหนักและเคมีนี้ นอกจากนั้นคนงานในกิจการใหญ่ๆก็มีการรวมกลุ่ม ผลที่เกิดตามมาคือการก่อตัวของสหภาพแรงงานประชาธิปไตยโดยมีศูนย์กลางอยู่ที่กิจการหรือธุรกิจขนาดใหญ่ ซึ่งรัฐบาลชอนดูฮวานตระหนักได้ว่าการเพิ่มขึ้นของคนงานในภาคอุตสาหกรรมจะมีผลต่อขบวนการแรงงานจึงได้กำหนดมาตรการป้องกันขึ้น โดยในวันที่ 31 ธันวาคม ปี 1980 คณะกรรมการพิเศษด้านมาตรการความมั่นคงแห่งชาติได้ออกข้อกำหนดห้ามกลุ่มบุคคลที่ 3 เข้าไปเกี่ยวข้องกับสหภาพแรงงาน รวมทั้งกิจกรรมของสหภาพแรงงานที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทแรงงาน ในขณะเดียวกันเพื่อเป็นการขัดขวางความร่วมมือระหว่างพื้นที่หรือกิจการจึงกำหนดเงื่อนไขที่เข้มงวดในการก่อตั้งสหภาพแรงงานโดยออกกฎหมายต่าง ๆ ในด้านแรงงาน พร้อมทั้งขึ้นบัญชีดำคนงาน ปลดคนงาน และห้ามบรรจุนักเคลื่อนไหวเข้าทำงาน เป็นต้น

เมื่อพิจารณาในด้านความร่วมมือระหว่างนักศึกษากับผู้ใช้แรงงานถือเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่รัฐบาลชอนดูฮวานรู้สึกเป็นกังวล เพราะนับจากทศวรรษที่ 1970 เป็นต้นมา นักศึกษาได้ร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดกับผู้ใช้แรงงาน และการศึกษาภาคค่ำก็เป็นที่นิยมในหมู่ผู้ใช้แรงงาน ต่อมาในเดือนพฤษภาคม ปี 1980 ได้จัดตั้งพันธมิตรผู้ใช้แรงงานเพื่อประชาธิปไตยแห่งชาติขึ้น หากพิจารณาเฉพาะครั้งแรกในทศวรรษที่ 1980 ในเขตพื้นที่เมืองหลวง นักศึกษาราว 3,000-4,000 คนได้เข้าไปเคลื่อนไหวในขบวนการแรงงาน โดยใช้วิธีปิดฐานะของตน เมื่อถึงช่วงปี 1984 การก่อตั้งสหภาพแรงงานได้เพิ่มจำนวนเป็น 134 สหภาพ และการเคลื่อนไหวของขบวนการแรงงานเริ่มคึกคักขึ้น ดังการจัดตั้งสภาเพื่อสวัสดิการแรงงานแห่งเกาหลี (Korean Council for Labor Welfare) ขึ้นในเดือนมีนาคม ปี 1984 และในเดือนเมษายนถัดมา สหภาพแรงงานเครื่องนุ่งห่มของ-กย (Chonggye) ซึ่งเคยมีบทบาทนำในขบวนการแรงงานในทศวรรษที่ 1970 และถูกยุบโดยฝ่ายทหารเมื่อปี 1981 ได้ฟื้นตัวขึ้นอีกครั้ง ด้วยเหตุนี้ทั้งสหภาพเพื่อสวัสดิการแรงงานแห่งเกาหลีและสหภาพแรงงานเครื่องนุ่งห่มของ-กยจึงร่วมรณรงค์ต่อต้านกฎหมายแรงงานที่ไม่เป็นธรรม ในขณะเดียวกันการเคลื่อนไหวนี้ก็ได้รับความสนับสนุนจากนักศึกษาและองค์กรทางศาสนา เช่น สมาคมนักบวชคาทอลิกเพื่อความยุติธรรม (Catholic Priests' Association for Justice) การเคลื่อนไหวของขบวนการผู้ใช้แรงงานนอกเหนือจากเป้าหมายการต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมในด้านค่าจ้าง และการปรับปรุงสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสมแล้ว ผู้ใช้แรงงานยังได้ร่วมต่อสู้ในการปฏิรูปการเมืองเพื่อให้รัฐบาลรับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสในประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เมื่อเข้าปี 1985 การเคลื่อนไหวของสหภาพแรงงานเข้มข้นขึ้น สหภาพแรงงานบริษัท

รถยนต์แทวู (Deawoo) เริ่มเคลื่อนไหวต่อสู้เพื่อสิทธิต่างๆ นอกจากนี้ยังมีการก่อตั้งพันธมิตรแรงงานโซลในเดือนสิงหาคม และพันธมิตรแรงงานในพื้นที่อินซอนในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 1986 ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นการต่อสู้ทางการเมืองของผู้ใช้แรงงาน อีกทั้งในเดือนมิถุนายน ปี 1984 ได้ก่อตั้งสภาขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อประชาชนและประชาธิปไตย (Council of Movement for People and Democracy-CMPD) เพื่อเคลื่อนไหวกดดันรัฐบาล ถัดมาไม่นานก็มีการรวมตัวกันเป็นสมาพันธ์ขบวนการประชาชนเพื่อการรวมประเทศและประชาธิปไตย (National Congress for Democracy and Reunification-NCDR) เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางและประสานงานในการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย

นอกจากประชาสังคมหรือขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยดังกล่าวแล้ว การก่อตัวของพรรคการเมืองฝ่ายค้านถือเป็นปัจจัยสำคัญในการถ่วงดุลอำนาจรัฐบาลชอนดุษวาน กล่าวคือในเดือนมกราคมปี 1985 นักการเมืองส่วนหนึ่งได้ร่วมกันก่อตั้งพรรคประชาธิปไตยเกาหลีใหม่ (New Korea Democratic Party) เพื่อส่งผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งในเดือนกุมภาพันธ์ถัดไปซึ่งมีคิมยองซัมและคิมแดจุงในฐานะนักการเมืองผู้มีบทบาทสำคัญในการต่อต้านรัฐบาลทหารเป็นผู้สนับสนุน พรรคประชาธิปไตยเกาหลีใหม่ได้ที่นั่งเป็นอันดับ 2 ในการเลือกตั้งเมื่อปี 1985 รองจากพรรคยุติธรรมประชาธิปไตย (Democratic Justice Party) ซึ่งเป็นพรรครัฐบาล ยังมีบทบาทสำคัญในการเปิดประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญในเวลาต่อมา (วิเชียร อินทะสี, 2556 : 130-135)

ก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตยครั้งใหญ่ในปี 1987 การเรียกร้องประชาธิปไตยโดยมุ่งเป้าไปที่การแก้ไขรัฐธรรมนูญได้เริ่มคึกคักขึ้นตั้งแต่เดือนธันวาคม ปี 1985 และเมื่อถึงเดือนกุมภาพันธ์ปี 1986 พรรคประชาธิปไตยเกาหลีใหม่ประกาศว่ามีผู้ลงชื่อเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญจำนวน 10 ล้านคน ทำให้การรณรงค์เพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นประเด็นที่ร้อนแรงขึ้น โดยพรรคประชาธิปไตยเกาหลีใหม่ได้ร่วมมือกับแนวร่วมขบวนการประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและการรวมประเทศ (People's Movement Coalition for democracy and Reunification-PMCDR) ในปี 1985 จัดชุมนุมตามเมืองสำคัญ เช่น พูซาน ควางจู และแทกู ในช่วงต้นมีนาคมและต้นเมษายนเพื่อต่อต้านเผด็จการและเรียกร้องให้แก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดให้ประชาชนเป็นผู้ออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งประธานาธิบดีโดยตรง การรณรงค์นี้มีประชาชนเข้าร่วมจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตามพรรคประชาธิปไตยเกาหลีใหม่กับฝ่ายนักศึกษาและผู้ใช้แรงงานได้เกิดความขัดแย้งกันเนื่องจากรัฐบาลเสนอแนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการพิเศษเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญ (Special Committee on Constitutional Revision) ขึ้นในสมัชชาแห่งชาติ ซึ่งพรรคประชาธิปไตยเกาหลีใหม่ก็ตอบรับข้อเสนอดังกล่าว ทำให้ขบวนการเคลื่อนไหวต่อต้านอ่อนกำลังลง

ต่อมาในเดือนพฤษภาคม ปี 1986 เกิดการชุมนุมประท้วงใหญ่ขึ้นที่อินชอนโดยขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมและนักศึกษาหัวรุนแรง อันนำมาซึ่งวิกฤตการณ์อินชอน (Incheon Incident) ในการชุมนุมครั้งสะท้อนให้เห็นเจตนาที่แตกต่างกัน โดยพรรคประชาธิปไตยเกาหลีใหม่ให้ความสำคัญกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อให้เกิดการเลือกตั้งประธานาธิบดีแบบโดยตรงและเน้นการต่อสู้ในสมัชชาแห่งชาติ ในขณะที่ขบวนการนักศึกษาและแรงงานยึดมั่นในเจตนาเดิมเพื่อปฏิวัติโดยตั้งอยู่บนพื้นฐาน 3 หลักการคือ มีระบบเศรษฐกิจที่ไม่เอารัดเอาเปรียบประชาชน มีรัฐธรรมนูญแบบประชาธิปไตย และการนำไปสู่การรวมประเทศ แสดงให้เห็นว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นแค่องค์ประกอบหนึ่งเท่านั้น ในส่วนความคืบหน้าในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ในวันที่ 24 มิถุนายน ปี 1986 พรรคยุติธรรมประชาธิปไตย (พรรครัฐบาล) และพรรคประชาธิปไตยเกาหลีใหม่ รวมทั้งพรรคการเมืองอื่นๆ ร่วมกันจัดตั้งคณะกรรมการพิเศษเพื่อการแก้ไขรัฐธรรมนูญขึ้นในสมัชชาแห่งชาติ ในการพิจารณาประเด็นการแก้ไข ทางพรรคประชาธิปไตยเกาหลีใหม่เรียกร้องให้แก้ไขประเด็นการเลือกตั้ง โดยกำหนดให้ประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งโดยตรง แต่คณะกรรมการพิเศษไม่ยอมรับข้อเรียกร้องนี้ เพราะฝ่ายรัฐบาลเสนอให้แก้ไขรูปแบบการเมืองเป็นแบบรัฐสภา ซึ่งถ้าพรรคยุติธรรมประชาธิปไตยครองเสียงข้างมากก็ย่อมกุมอำนาจทางการเมืองไว้ได้ แต่หากเลือกตั้งประธานาธิบดีก็อาจพ่ายแพ้แก่คิมแดจุงและคิมยองซัม เพราะบุคคลทั้งสองเป็นผู้นำประชาชนที่มีบทบาทสำคัญในการเรียกร้องประชาธิปไตย

การเผชิญหน้ากันระหว่างฝ่ายรัฐบาลกับฝ่ายพรรคประชาธิปไตยเกาหลีใหม่มีแนวโน้มที่จะหาข้อยุติร่วมกันได้ เมื่ออีมินอู (Yi Min U) หัวหน้าพรรคประชาธิปไตยเกาหลีใหม่แสดงท่าทียอมรับข้อเสนอของพรรคยุติธรรมประชาธิปไตยในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยเปลี่ยนระบบการเมืองมาเป็นแบบรัฐสภาเพื่อแลกกับการที่ฝ่ายรัฐบาลจะให้การสนับสนุนการปฏิรูปการเมืองตามแนวทางประชาธิปไตย เช่น การปล่อยตัวนักโทษการเมืองและให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชน แต่คิมแดจุงและคิมยองซัมซึ่งถือเป็นผู้นำพรรคประชาธิปไตยเกาหลีใหม่อย่างแท้จริงได้ยืนยันให้แก้ไขรัฐธรรมนูญ ด้วยเหตุนี้ในเดือนมีนาคม ปี 1987 คิมแดจุงและคิมยองซัมพร้อมผู้สนับสนุนได้แยกตัวจากพรรคประชาธิปไตยเกาหลีใหม่ และไปตั้งพรรคประชาธิปไตยรวมประเทศ (Reunification Democratic Party) ขึ้น โดยจะร่วมมรดกกับขบวนการเคลื่อนไหวต่างๆ ของนักศึกษา ผู้ใช้แรงงาน และประชาชน เพื่อโค่นล้มรัฐบาลอำนาจนิยมพร้อมกับนำระบอบประชาธิปไตยมาใช้ ซึ่งภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวนี้ได้สร้างความหนักใจให้แก่รัฐบาลชอนดุกฮวาน เพราะพลังภายนอกสมัชชาแห่งชาติเติบโตขึ้นจนรัฐบาลไม่สามารถจัดการได้ ด้วยเหตุนี้ในวันที่ 13 เมษายน ปี 1987 ประธานาธิบดีชอนดุกฮวานจึงออกแถลงการณ์ว่าการถกเถียงเกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญอาจเป็นการเสียเวลา จึงเห็นสมควรให้การเลือกตั้ง

ประธานาธิบดีกระทำภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน และการวิพากษ์วิจารณ์รัฐธรรมนูญถือเป็นสิ่งต้องห้าม ทำให้อาจารย์มหาวิทยาลัยโคเรียและอีก 48 มหาวิทยาลัยจำนวน 1475 คน นักเขียน นักกฎหมาย นักการเมือง นักบวชและกลุ่มต่างๆ ออกมาแสดงการคัดค้านคำแถลงนี้ และเรียกร้องให้มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น รวมทั้งให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชน

คำแถลงการณ์ดังกล่าวจึงถือเป็นการจุดประกายการเคลื่อนไหวแก้ไขรัฐธรรมนูญและการเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยอย่างจริงจัง ก่อปรกับวันที่ 18 พฤษภาคม ปี 1987 ทางโบสถ์คาทอลิกเปิดเผยปฏิบัติการของตำรวจในการทรมานปักจุงซอล (นักศึกษามหาวิทยาลัยโซลที่ถูกทรมานจนเสียชีวิต) อีกทั้งยังมีประชาชนจากทุกภาคส่วนเข้าร่วมการเคลื่อนไหว เช่น นักบวช ผู้นำชาวนา นักหนังสือพิมพ์ จิตรกร นักการศึกษา นักกฎหมาย เป็นต้น นอกจากนี้ในเดือนมิถุนายนถัดมาในเหตุการณ์ชุมนุมเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยยอนเซ อีฮันยอล ซึ่งเป็นนักศึกษาได้ถูกระเบิดแก๊สน้ำตาและเสียชีวิตลง จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีผู้ออกมาชุมนุมเพิ่มขึ้น ในช่วงเวลาเดียวกันนั้น เกาหลีใต้ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งประธานาธิบดีโดยทางพรรคยุติธรรมประชาธิปไตยส่งผู้ลงสมัครคือ โนแทอู ในขณะที่เดียวกันตามพื้นที่ต่างๆ ทั่วกรุงโซล ขบวนการเคลื่อนไหวได้จัดการปราศรัยเกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ และให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเสียชีวิตของปักจุงซอล (วิเชียร อินทะสี, 2556 : 153-162)

ต่อมาในวันที่ 18 มิถุนายน รัฐบาลตัดสินใจใช้ระเบิดแก๊สน้ำตาเพื่อสลายการชุมนุม ตามข้อมูลในวันดังกล่าวมีการชุมนุมเกิดขึ้น 16 แห่งทั่วประเทศ โดยมีเข้าร่วมประมาณ 1 ล้าน 5 แสนคน เมื่อเทียบกับจำนวนผู้เข้าร่วมแล้วตำรวจคงไม่สามารถรับมือได้ ด้วยเหตุนี้จึงถือเป็นอีกเหตุการณ์หนึ่งที่ทหารพยายามเข้าไปแทรกแซง โดยประธานาธิบดีชอนดุษวานได้ประชุมนายทหารระดับสูงและมีคำสั่งให้วางแผนเกี่ยวกับการส่งกำลังทหารเข้าควบคุมสถานการณ์ในภาวะฉุกเฉิน ซึ่งตามแผนการในเวลา 4 นาฬิกาของวันที่ 20 มิถุนายน ทหารจะเข้าควบคุมมหาวิทยาลัย เมืองสำคัญ และหนังสือพิมพ์ หลังจากนั้นจะเข้าปฏิบัติการปราบปรามผู้ชุมนุมประท้วง อย่างไรก็ตาม แผนการนี้ถูกยับยั้ง เพราะสหรัฐอเมริกาเข้าแทรกแซง โดยในช่วงบ่ายของวันที่ 19 มิถุนายน เจมส์ ลิลลี่ (James Lilly) เอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำเกาหลีใต้ได้เข้าพบและหารือกับประธานาธิบดีชอนดุษวาน พร้อมยื่นจดหมายของประธานาธิบดีโรนัลด์ เรแกน ซึ่งมีใจความสรุปว่า การเคลื่อนย้ายกำลังทหารเพื่อจัดการผู้ชุมนุมประท้วงถือเป็นสิ่งอันตราย หากย้อนกลับไปพิจารณาเหตุการณ์ที่ควางจูในเดือนพฤษภาคม ปี 1980 ถ้าสหรัฐอเมริกาแทรกแซงในลักษณะเช่นนี้ความรุนแรงก็ย่อมไม่เกิดขึ้น เมื่อเผชิญกับข้อทักท้วงเช่นนี้รัฐบาลจึงต้องปรับท่าทีอ่อนลง ในช่วงเวลาเดียวกัน ทางพรรคประชาธิปไตยรวมประเทศได้เสนอให้พรรคฝ่ายค้านและพรรครัฐบาลเปิดการเจรจา ดังนั้นความสนใจจึงพุ่งไปที่การเจรจา

ระหว่างทั้ง 2 ฝ่าย นอกจากนี้ส่วนหนึ่งยังเป็นผลมาจากการที่เกาหลีใต้กลายเป็นที่จับจ้องของประชาคมโลก เนื่องจากเป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกในปี 1988 จึงเป็นห่วงภาพลักษณ์ของประเทศ

เมื่อเกิดการเจรจาระหว่างฝ่ายค้านและรัฐบาลขึ้นได้นำไปสู่ความแตกต่างทางด้านความคิดเห็นและการต่อสู้ระหว่างผู้ชุมนุมกับพรรคการเมือง คิมยองซัม คิมแดจุง และนักการเมืองยืนยันที่จะเจรจากับรัฐบาล แต่นักเคลื่อนไหวยืนยันที่จะชุมนุมประท้วงต่อไป ในวันที่ 26 มิถุนายน รัฐบาลประกาศแนวทางสันติภาพขึ้น แต่ทางนักศึกษาได้หารือและมีมติที่จะร่วมกันโค่นล้มระบอบเผด็จการ จึงเท่ากับเป็นการปฏิเสธแนวทางของรัฐบาล การชุมนุมประท้วงรัฐบาลจึงเกิดขึ้นทั่วประเทศโดยมีผู้เข้าร่วมการชุมนุมประมาณ 1 ล้านคน อันเป็นผลให้รัฐบาลประเมินว่าถ้าฟังแต่กำลังตำรวจคงจะไม่สามารถจัดการกับผู้ชุมนุมได้ ภายใต้สถานการณ์การชุมนุมประท้วงซึ่งไม่มีท่าทีว่าจะยุติลง ในวันที่ 29 มิถุนายน โนแทอูในฐานะตัวแทนพรรคยุติธรรม ประชาธิปไตยจึงออกแถลงการณ์พิเศษจำนวน 8 ข้อ โดยประกอบด้วยสาระสำคัญคือ ประการแรกคือ การแก้ไขรัฐธรรมนูญให้มีการเลือกตั้งประธานาธิบดีโดยตรงซึ่งต้องดำเนินการภายในสิ้นปี ประการที่ 2 คือ การแก้ไขกฎหมายเลือกตั้งประธานาธิบดีเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ประการที่ 3 คือ ยกเลิกโทษการประหารชีวิตคิมแดจุง และปล่อยตัวผู้ได้รับโทษอาญาที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุม ประการที่ 4 คือ ให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชน ประการที่ 5 คือ ให้สิทธิขั้นพื้นฐานในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนเพิ่มขึ้น ประการที่ 6 คือ ให้หลักประกันด้านความมีอิสระขององค์กรปกครองท้องถิ่นและสถาบันการศึกษา ประการที่ 7 คือ ให้หลักประกันความมีอิสระแก่พรรคการเมืองในการดำเนินกิจกรรมอันเอื้อต่อการสร้างบรรยากาศในการเจรจา และการประนีประนอม และประการที่ 8 คือ สนับสนุนการพัฒนาและสร้างโปร่งใสให้เกิดขึ้นในสังคม จากสาระสำคัญที่ระบุในแถลงการณ์จึงถือเป็นการสนับสนุนต่อกระบวนการความเป็นประชาธิปไตยและประเด็นการเลือกตั้งประธานาธิบดีโดยตรง ซึ่งฝ่ายประชาชน คิมแดจุง และคิมยองซัม รวมทั้งกลุ่มการเคลื่อนไหวต่างๆ ได้แสดงท่าทีสนับสนุนแถลงการณ์นี้

การที่โนแทอูที่ถือเป็นตัวแทนของฝ่ายรัฐบาลออกแถลงการณ์ยอมรับข้อเรียกร้องของผู้ชุมนุมแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลไม่อาจต้านทานกระแสความต้องการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม ดังนั้นภายหลังจากที่รัฐบาลออกแถลงการณ์เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน มีผลให้การชุมนุมครั้งใหญ่ยุติลง ตัวแทนจากฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านจึงร่วมมือกันเพื่อให้การแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นไปตามคำแถลงการณ์ โดยต่างเห็นว่าการลงประชามติรัฐธรรมนูญที่ผ่านการแก้ไขนั้นให้กระทำก่อนสิ้นเดือนตุลาคม ส่วนการเลือกตั้งให้กระทำก่อนวันที่ 20 ธันวาคม สมัชชาแห่งชาติได้พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างที่แก้ไขในวันที่ 12 ตุลาคม ปี 1987 ด้วยคะแนนเสียง 254 ต่อ 4 และนำไปให้ประชาชนลงประชามติในวันที่ 27 ตุลาคมถัดมา โดยมีผู้ให้ความเห็นชอบร้อยละ 93.1 สำหรับ

สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญที่แก้ไขได้กำหนดไว้ชัดเจนว่า เกาหลีใต้ปกครองในระบอบประชาธิปไตย อำนาจอธิปไตยมาจากประชาชน กองทัพซึ่งเคยเข้าแทรกแซงการเมืองและถูกผู้นำการเมืองใช้เป็นเครื่องมือในการปราบปรามฝ่ายตรงข้ามนั้น ตามรัฐธรรมนูญที่แก้ไขกำหนดให้กองทัพทำหน้าที่ด้านความมั่นคง ปกป้องดินแดนและให้วางตัวเป็นกลางทางการเมือง สำหรับสาระสำคัญที่เกี่ยวกับประธานาธิบดี กำหนดให้ประธานาธิบดีต้องมากจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียวโดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 5 ปี ประธานาธิบดีเป็นผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีโดยได้รับความเห็นชอบจากสมัชชาแห่งชาติ ในด้านของสมัชชาแห่งชาติ นอกจากปฏิบัติหน้าที่ในด้านการออกกฎหมายแล้ว ตามรัฐธรรมนูญกำหนดให้ทำหน้าที่ตรวจสอบการบริหารงานของฝ่ายบริหาร โดยสมัชชาแห่งชาติหรือคณะกรรมการมีอำนาจเรียกบุคคลในฝ่ายบริหาร เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือตัวแทนมาตอบข้อซักถามในที่ประชุมได้

จากข้อกำหนดในรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงเป็นหลักประกันสำคัญที่ผู้นำทางการเมืองไม่อาจที่จะใช้วิธีการฉ้อโกงเพื่อให้ตนอยู่ในตำแหน่งที่ยาวนานได้อีก เพราะรัฐธรรมนูญกำหนดให้ดำรงตำแหน่งได้วาระเดียว สมัชชาแห่งชาติมีอำนาจในการตรวจสอบและถ่วงดุลการบริหารงานของประธานาธิบดี ส่วนกองทัพถูกกำหนดให้มีความเป็นกลางทางการเมือง สำหรับสื่อมวลชน รัฐธรรมนูญได้ให้หลักประกันเกี่ยวกับเสรีภาพในการทำหน้าที่ ด้วยเหตุนี้ แต่ละฝ่ายจึงสามารถตรวจสอบการทำงานและใช้อำนาจถ่วงดุลกันได้

การเลือกตั้งประธานาธิบดีครั้งที่ 13 ตามรัฐธรรมนูญที่แก้ไขใหม่ได้จัดขึ้นในวันที่ 16 ธันวาคม ปี 1987 ซึ่งถือว่าเป็นการเลือกตั้งครั้งสำคัญ เนื่องจากการเลือกตั้งประธานาธิบดีโดยตรงซึ่งเป็นผลมาจากการต่อสู้ของนักศึกษา ประชาชน และกลุ่มต่างๆ ของประชาสังคมที่ต้องการให้การเมืองเกาหลีใต้ปลอดจากการครอบงำของฝ่ายทหาร แต่ผลการเลือกตั้งนำมาซึ่งความผิดหวัง เนื่องจากนักการเมืองที่มีบทบาทสำคัญในการเรียกร้องประชาธิปไตยซึ่งก็คือคิมยงซัมและคิมแดจุงไม่สามารถตกลงกันได้ว่าบุคคลใดควรเป็นตัวแทนในการสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งประธานาธิบดี ในที่สุดบุคคลทั้งสองก็ได้ลงสมัครรับเลือกตั้ง จึงเป็นเหตุให้แย่งคะแนนเสียงกันเอง ซึ่งก็เป็นผลให้โนแทอูซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของซอนดุกฮวาน และเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ที่ทหารยึดอำนาจในเดือนธันวาคม ปี 1979 และการปราบปรามผู้เรียกร้องประชาธิปไตยที่ควางจู ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง โดยสังกัดพรรคยุติธรรมประชาธิปไตยและได้คะแนนเสียงร้อยละ 36.3 ส่วนคิมยงซัมแห่งพรรคประชาธิปไตยเพื่อการรวมประเทศได้คะแนนเสียงร้อยละ 28 คิมแดจุงแห่งพรรคประชาธิปไตยเพื่อสันติภาพได้คะแนนเสียงร้อยละ 27.1 และคิมจงพิลแห่งพรรคสาธารณรัฐประชาธิปไตยใหม่ได้คะแนนเสียงร้อยละ 8.1 ดังนั้น โนแทอูจึงกลายเป็นประธานาธิบดีคนแรกของสาธารณรัฐที่ 6 โดยเข้าดำรงตำแหน่งในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 1988 (วิเชียร อินทะสี, 2556 : 153-168)

ภาพสะท้อนการเมืองเกาหลีใต้จากภาพยนตร์ชุด Reply 1988

ภาพยนตร์ชุด Reply 1988 เป็นภาพยนตร์แนวโรแมนติก-คอมเมดี้ ภาพรวมส่วนใหญ่สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว เพื่อน คนรัก ครอบครัว ฯลฯ เป็นหลัก แต่เนื่องจากฉากหลังของภาพยนตร์ชุดนี้ย้อนกลับไปในปี 1988 เหตุการณ์ที่สะท้อนในภาพยนตร์ชุดนี้ได้แก่

1. การปรากฏภาพเหตุการณ์การชุมนุมประท้วงของบรรดานักศึกษาในเกาหลีใต้

(ภาพเหตุการณ์การประท้วงที่ปรากฏในภาพยนตร์ชุด Reply 1988)

จากที่กล่าวไปข้างต้นนั้นเป็นที่ทราบกันว่าเกาหลีใต้มีการจัดการเลือกตั้งครั้งใหญ่ขึ้นในปี 1987 และได้แก้ไขรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่เพื่อความเป็นประชาธิปไตยแต่การปฏิรูปการเมืองดังกล่าวนี้ต้องถือว่าไม่อาจเป็นไปได้อย่างราบรื่น เนื่องจากผลการเลือกตั้งที่โนแทอูได้รับชัยชนะ แต่โนแทอูเคยมีบทบาทในการใช้กำลังทหารเข้ายึดอำนาจและเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ปราบปรามผู้ชุมนุมที่ควางจู การที่จะสะสางปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจโดยมิชอบในสมัยรัฐบาลทหารนั้นกลายเป็นเรื่องยาก เพราะถ้ากระทำการใดๆ ก็อาจส่งผลต่อตนเองในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำผิดด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่าการเกิดเหตุการณ์การประท้วงใหญ่ของนักศึกษาปรากฏในภาพยนตร์ชุดนี้นั้นกระทำขึ้นเพื่อกดดันรัฐบาลให้ดำเนินการอย่างเป็นไปตามประชาธิปไตย เนื่องจากโนแทอูเคยเป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลทหารมาก่อน (วิเชียร อินทะสี, 2556 : 170-171)

ในภาพสะท้อนเหตุการณ์ทางการเมืองของเกาหลีใต้ที่ถูกนำเสนอผ่านภาพยนตร์ชุด Reply 1988 นั้นจะเน้นนำเสนอเหตุการณ์การประท้วงของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในกรุงโซล ซึ่งถือว่าเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำระดับประเทศ ตัวละครหลักในเหตุการณ์นี้คือ “ซ็องโบรา” นักศึกษามหาวิทยาลัยโซลซึ่งทำหน้าที่เป็นแกนนำกลุ่มประท้วงเรียกร้องประชาธิปไตย เนื่องจากเธอเรียนในระดับมหาวิทยาลัยทำให้เธอตระหนักถึงความสำคัญ of ประชาธิปไตย และในซีรีส์นำเสนอออกมาโดยสื่อให้เห็นถึงความไม่พอใจต่อการการเมืองการปกครอง

นักศึกษาจึงต้องออกมาเรียกร้องประชาธิปไตย โบราเป็นหนึ่งในผู้ที่มีความรู้สึกต่อต้านการปกครองนี้เช่นกัน เธอจึงเข้าร่วมการประท้วงนี้

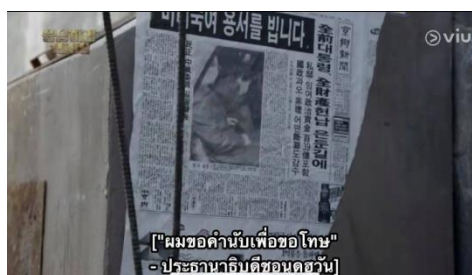

การประท้วงดังกล่าวนี้เกิดขึ้นรอบกรุงโซล และถือว่าค่อนข้างรุนแรง เนื่องจากปรากฏว่ามีการเข้าสลายการชุมนุมโดยใช้แก๊สน้ำตา และใช้เจ้าหน้าที่จำนวนมากเข้าปราบปรามการชุมนุม ถึงแม้จะมีการบังคับใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่เป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามแม้ว่าเธอจะอยากเข้าร่วมการประท้วงนี้ แต่ครอบครัวของเธอกลับไม่เห็นด้วย พ่อแม่ของเธอมองว่าการออกไปประท้วงเช่นนี้ยิ่งทำให้ตนเองและครอบครัวเดือดร้อน เพราะครอบครัวฐานะไม่ค่อยดี การที่จะส่งลูกเรียนมหาวิทยาลัยได้พ่อแม่ต้องทำงานอย่างหนัก หากว่าถูกจับขึ้นมาก็จะถูกขึ้นบัญชีดำ ไม่สามารถหางานทำได้ โดยในซีรีส์ได้นำเสนอออกมาในเชิงที่ค่อนข้างเสียสีทางการเมืองเล็กน้อย เพราะการประท้วงเรียกร้องประชาธิปไตยเช่นนี้ในปัจจุบันเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และสามารถทำได้อย่างถูกกฎหมาย แต่ในอดีตเกาหลีไม่สามารถทำเช่นนั้นได้ เนื่องจากยังไม่เป็นประชาธิปไตย ทำให้มีกฎหมายออกมาว่าผู้ที่เข้าร่วมการประท้วงจะได้รับโทษ การนำเสนอเหตุการณ์เช่นนี้ในซีรีส์นับว่าเป็นการแสดงให้ผู้ชมเห็นว่าการได้มาซึ่งประชาธิปไตยในปัจจุบันนี้ไม่ใช่เรื่องง่าย นักศึกษารวมทั้งผู้ประท้วงต้องเสียสละตนเองเป็นอย่างมาก

ถึงแม้จะนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องทางการเมือง แต่เนื่องด้วยภาพรวมของซีรีส์นั้นเป็นแนวโรแมนติก-คอมเมดี้ เน้นความสัมพันธ์ของมิตรภาพและครอบครัวจึงไม่ได้เน้นหนักไปที่ประเด็นนี้มากนัก แต่ก็ถือว่ากล่าวถึงได้พอเหมาะเลยทีเดียว

อย่างไรก็ตาม เพื่อลดกระแสกดดันจากฝ่ายเรียกร้องประชาธิปไตยและนักการเมืองฝ่ายค้าน สมาชิกสมัชชาแห่งชาติทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลจึงเสนอร่างกฎหมายเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการพิเศษขึ้นเพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยที่วางจู่ ซึ่งในวันที่ 27 มิถุนายน ปี 1988 สมัชชาแห่งชาติได้เห็นชอบในร่างกฎหมายดังกล่าว เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าฝ่ายรัฐบาลโนแทนดูเริ่มยอมรับฐานะผู้เข้าร่วมในเหตุการณ์วางจู่ว่าเป็นผู้เคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตย ไม่ใช่ผู้ก่อการจลาจลหรือกบฏเหมือนในช่วงที่ผ่านมา ภายใต้การรับฟังข้อเท็จจริงจากฝ่ายต่างๆ ของคณะกรรมการจึงทำให้สามารถเห็นข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ เป็นเหตุให้อดีตประธานาธิบดีชอนดูฮวานขอโทษต่อสาธารณชนผ่านโทรทัศน์ ภายหลังจากนั้นก็ได้นำเรตของตัวเองไปอยู่วัดแพกตัม แต่การกระทำดังกล่าวถือว่าไม่ได้ช่วยแก้ไขปัญหาคือ เป็นเพียงการลดกระแสความไม่พอใจเท่านั้น

การประท้วงยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งในซีรีส์นำเสนอว่าในปี 1989 มีข่าวการประท้วงของนักศึกษาโดยประธานนักศึกษาในเขตมหาวิทยาลัยโซลได้รวมตัวกันเรียกร้องให้ผู้แทนราษฎรบริหารประเทศในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งการประท้วงดังกล่าวมีนักศึกษาได้รับบาดเจ็บราวๆ 10 คน

นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอภาพอดีตประธานาธิบดีชอนดุนวานที่ประกาศขอโทษประชาชนพร้อมเนรเทศตัวเองไปอยู่วัดแพกตัมตามที่ได้กล่าวไปข้างต้นอีกด้วย โดยในซีรีส์จะเล่าเรื่องในเชิงล้อเลียนเล็กน้อยว่ามีคนไปพบอดีตประธานาธิบดีชอนดุนวานที่วัดแพกตัม แต่เพียงเพราะเขาเห็นหน้าของอดีตประธานาธิบดีเขาก็ถูกบอดีการ์ดมาลากตัวออกไป

2. การต่อต้านอเมริกา

นอกจากในซีรีส์จะนำเสนอเหตุการณ์ทางการเมืองดังเช่นที่กล่าวไปแล้ว ยังมีการนำเสนอการต่อต้านอเมริกาด้วย ซึ่งเป็นที่รู้กันว่าอเมริกาเข้ามามีบทบาทในหลายๆ ด้านของเกาหลีใต้ในช่วงภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 การต่อต้านอเมริกาในเกาหลีใต้มีผลพวงจากหลายปัจจัย โดยคนเกาหลีมองว่าอเมริกาเป็นอุปสรรคในการปรับท่าทีกับเกาหลีเหนือ รวมถึงมีบทบาทในการกำหนดนโยบายด้านความมั่นคงและการต่างประเทศจึงมองว่าเกาหลีใต้อยู่ภายใต้การครอบงำของอเมริกา ทั้งยังถูกกล่าวหาว่าสนับสนุนรัฐบาลเผด็จการเนื่องจากถูกโจมตีว่ารู้เห็นเป็นใจกับฝ่ายทหารในการเข้าปราบปรามผู้ชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตยที่ควางจู ซึ่งผู้ชุมนุมประจักษ์ว่าอเมริกาให้การสนับสนุนฝ่ายทหาร รวมทั้งไม่กดดันให้ฝ่ายทหารหลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรง ทั้งๆ ที่อเมริกาเป็นประเทศที่สนับสนุนหลักการประชาธิปไตยและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ด้วยเหตุนี้ภายหลังเหตุการณ์ควางจูจึงเกิดการประท้วงต่อต้านอเมริกา ทั้งมีการวางเพลิงเผาสำนักข่าวอเมริกันพร้อมไปรษณียบลิวจอมตืออเมริกา รวมทั้งมีการวางระเบิดหน้าศูนย์วัฒนธรรมอเมริกา ถึงแม้รัฐบาลจะใช้มาตรการปราบปรามแต่

การต่อต้านก็ยังคงเกิดขึ้นตลอด การต่อต้านดังกล่าวนี้อาจมีเป้าหมายหลักคือสื่อสารไปยังอเมริกาถึงความไม่พอใจที่อเมริกามีทำที่สนับสนุนรัฐบาลเผด็จการ (วิเชียร อินทะสี, 2556 : 144-149)

ภาพเหตุการณ์การต่อต้านอเมริกานี้ก็ปรากฏในซีรีส์เรื่องนี้เช่นกัน แต่ไม่ได้ปรากฏในรูปแบบที่รุนแรงมากนัก เป็นเพียงการต่อต้านเล็กๆ น้อยๆ เช่น การไม่ใช้สินค้าของอเมริกา ซึ่ง “ซองโบรา” ตัวละครในเรื่องที่เป็นนักศึกษาผู้เข้าร่วมการประท้วงเพื่อประชาธิปไตยก็ได้แสดงการต่อต้านอเมริกา โดยแสดงออกผ่านการเรียกร้องไม่ให้ใช้ข้าวของเครื่องใช้ของอเมริกา พร้อมทั้งบอกอีกว่าของใช้ของเกาหลีก็ดี และมีคุณภาพเช่นเดียวกัน การเล่าเรื่องเช่นนี้สื่อให้เห็นว่าเมื่ออเมริกาจะเข้ามามีบทบาทและช่วยให้เกาหลีได้พัฒนาเร็วขึ้น แต่ก็ไม่ใช่ทุกคนที่จะเห็นด้วยกับการกระทำนี้ โดยเฉพาะกลุ่มนักศึกษาหัวสมัยใหม่ที่มีความรักในประเทศตัวเองสูง แต่อย่างไรก็ตามในซีรีส์ก็ไม่ได้นำเสนอเป็นประเด็นหลัก เป็นเพียงการสอดแทรกเข้าไปเพื่อให้เกิดความสนุกสนานเท่านั้น ซึ่งก็เป็นไปได้ว่าคนส่วนใหญ่ในสังคมไม่ได้มีท่าทีต่อต้านอเมริกา

ตามที่กล่าวมาข้างต้น ทศนคติการต่อต้านอเมริกาดังกล่าวก็เกิดขึ้นเพียงกับคนหนุ่มสาวที่ส่วนใหญ่เรียนมหาวิทยาลัยเท่านั้น ประชาชนทั่วไปก็ยังคงใช้สินค้าของอเมริกากันทั่วไป อาจเป็นเพราะคนส่วนใหญ่มองว่าอเมริกาได้ให้การช่วยเหลือให้เกาหลีได้รอดพ้นจากการรุกรานของเกาหลีเหนือ และปัจจุบันก็ยังคงทำหน้าที่ป้องกันไม่ให้เกาหลีเหนือโจมตีเกาหลีใต้ด้วยอาวุธ (เกียรตชัย พงษ์พาณิชย์, 2547) อย่างเช่นในเรื่องก็จะมีภารกิจสปาเก็ตตี้ ซึ่งเป็นอาหารของทางอเมริกา ตัวละครก็ไม่ได้มีท่าทีต่อต้านแต่อย่างใด อีกทั้งยังแสดงความอยากรู้ว่าอาหารของทางอเมริกามีรสชาติเป็นอย่างไร นอกจากนี้ก็ยังปรับวิธีการรับประทานให้เข้ากับวัฒนธรรมเกาหลีด้วย เช่น มีการรับประทานพร้อมเครื่องเคียงอย่างกิมจิ การที่นำเสนอเรื่องออกมาเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมตะวันตกเริ่มเข้ามามีบทบาทในการใช้ชีวิตของผู้คนในเกาหลีใต้ตั้งแต่ในช่วงเวลานั้นแล้ว มีการใช้สิ่งของเครื่องใช้จากทางตะวันตกทั้งเสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋า รวมถึงสินค้าอุปโภคบริโภคต่างๆ

เศรษฐกิจเกาหลีใต้หลังเป็นเอกราชจากญี่ปุ่น ค.ศ. 1948 - ก่อน ค.ศ. 1988

เศรษฐกิจเกาหลีใต้ช่วงปี 1960-1979

หลังเป็นเอกราชจากญี่ปุ่นเศรษฐกิจเกาหลีในภาคเหนือและภาคใต้ถูกแยกออกจากกัน (ภาคเหนือของเกาหลีอยู่ภายใต้การปกครองของกองทัพโซเวียต ขณะที่ภาคใต้อยู่ภายใต้การปกครองของกองทัพอเมริกาจนถึงปี 1948) นักธุรกิจ นักบริหาร วิศวกร และช่างเทคนิคที่เป็นคนญี่ปุ่นเดินทางกลับประเทศ ทำให้ภาคธุรกิจของเกาหลีขาดแคลนผู้บริหารและแรงงานฝีมือ การขาดความสัมพันธ์กับญี่ปุ่นทำให้เกาหลีไม่สามารถส่งออกสินค้าไปที่ญี่ปุ่นซึ่งเป็นตลาดการส่งออกที่ใหญ่ที่สุดของเกาหลีได้ การผลิตที่หยุดชะงักทำให้เกาหลีเกิดสภาพขาดแคลนสินค้า และมีปัญหาราคาสินค้าพุ่งสูงขึ้น กองทัพอเมริกาที่เข้ามาปกครองเกาหลีใต้ (1945-1948) มีการจัดการให้คนงานชาวเกาหลีในโรงงานที่เดิมเป็นของญี่ปุ่นบริหารจัดการโรงงานกันเอง มีการยึดทรัพย์สินของคนญี่ปุ่นขายให้คนเกาหลี ทำให้คนเกาหลีเป็นเจ้าของทรัพย์สิน เช่น ที่ดิน โรงงาน เพื่อกระตุ้นให้มีการผลิตมากขึ้น และมีการเริ่มโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อให้เกษตรกรเกาหลีมีที่ดินเป็นของตนเอง ซึ่งนอกจากจะกระตุ้นการผลิตแล้วยังส่งผลต่อการกระจายรายได้และลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้

ในปี 1948 ประธานาธิบดีอีซึงมัน ซึ่งเป็นประธานาธิบดีคนแรกของสาธารณรัฐที่เกิดใหม่นี้ได้เริ่มทำการปฏิรูปเศรษฐกิจภายใต้หลายแผนการ เช่น แผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม 5 ปี ในปี 1949 ที่มุ่งเน้นการสร้างอุตสาหกรรมหนัก (ซีเมนต์และเหล็ก) แผนการปรับโครงสร้างอย่างทั่วด้านในปี 1954 เป็นต้น ซึ่งแผนการดังกล่าวมีจุดประสงค์คือ สร้างเกาหลีใต้ให้เป็นเศรษฐกิจแบบพึ่งพาตนเองที่ไม่เน้นการค้าระหว่างประเทศ แต่อย่างไรก็ตามแผนการดังกล่าวขัดกับแผนการของอเมริกาที่ต้องการสร้างกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาคนี้ที่เน้นการค้าระหว่างประเทศในกลุ่มโดยมีญี่ปุ่นเป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมที่เรียกว่า กลุ่มเศรษฐกิจเอเชีย

ตะวันออก (East Asian Economic Bloc) เนื่องจากขาดการสนับสนุนโดยเฉพาะการเงินจากอเมริกาทำให้แผนการของรัฐบาลล้มเหลว

ในปี 1960 เจ็ดปีหลังสงคราม รายได้ประชาชาติต่อหัวของเกาหลีใต้อยู่ที่ 79 เหรียญสหรัฐฯ ต่อคนต่อปี ซึ่งต่ำกว่าหลายประเทศที่ยากจนในทวีปแอฟริกา เพราะพื้นที่ทำการเพาะปลูกมีน้อยแต่เศรษฐกิจหลักยังคงเป็นภาคเกษตรกรรม ทำให้ผลิตอาหารไม่เพียงพอต่อความต้องการในประเทศ ภาคอุตสาหกรรมถูกทำลายโดยสิ้นเชิง โครงสร้างพื้นฐานทั้งการคมนาคมขนส่งและสาธารณูปโภคต้องการการลงทุนฟื้นฟู รัฐบาลขาดแคลนงบประมาณในการฟื้นฟูประเทศและประเทศขาดแคลนเงินตราต่างประเทศในการนำเข้าอาหาร ทำให้หลังสงครามเกาหลีใต้ต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ กล่าวได้ว่าเศรษฐกิจของประเทศอยู่ได้ด้วยความช่วยเหลือทางการเงินขององค์การสหประชาชาติ ภายใต้โครงการของหน่วยฟื้นฟูบูรณะเกาหลีขององค์การสหประชาชาติ (the United Nations Korea Reconstruction Agency-UNKRA) และอเมริกาภายใต้โครงการให้ความช่วยเหลือทวิภาคี (the United States Bilateral Assistance Program) ความช่วยเหลือจากต่างประเทศทำให้เกาหลีใต้มีเงินตราต่างประเทศในการนำเข้าอาหารและวัตถุดิบในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม ในช่วงเวลานี้จะเห็นว่าเศรษฐกิจเกาหลีใต้อยู่ได้ด้วยเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ

ประธานาธิบดีปักจุงฮี ก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำประเทศผ่านการทำรัฐประหารในปี 1961 ได้ตัดสินใจดำเนินการพัฒนาประเทศโดยให้รัฐเป็นผู้นำในการสร้างพื้นฐานทางอุตสาหกรรม รัฐบาลได้มุ่งเน้นพัฒนาในสองกลยุทธ์คือ การพัฒนาอุตสาหกรรมหนัก และการส่งเสริมการส่งออก ในการพัฒนาอุตสาหกรรมหนักนั้นมุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าที่เป็นปัจจัยในการผลิตสินค้าอื่นๆ โดยระบุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจห้าปีฉบับที่หนึ่ง (1962-1966) ที่รัฐบาลให้การสนับสนุนการลงทุนสร้างอุตสาหกรรมที่ทันสมัยในห้าภาคอุตสาหกรรมคือ ซีเมนต์ ปูน เครื่องจักรอุตสาหกรรม การกลั่นน้ำมัน และอุตสาหกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก ในแผนห้าปีฉบับที่สอง (1967-1971) ได้เพิ่มประเภทอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล เช่น อุตสาหกรรมเหล็ก อุตสาหกรรมปิโตรเคมี อุตสาหกรรมต่อเรือ เป็นต้น นอกจากนี้ยังเริ่มส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงด้วยการออกกฎหมายส่งเสริมอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (1969) โดยกฎหมายดังกล่าวเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการในด้านเงินกู้ระยะยาวที่อัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าท้องตลาด มีการให้สิทธิลดหย่อนภาษี มีการจัดตั้งวิทยาลัยอาชีวศึกษาและสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ฯลฯ (นภคลชาติประเสริฐ, 2560 : 108-112)

เหตุผลที่รัฐบาลเลือกสนับสนุนอุตสาหกรรมหนักแทนการพัฒนาเกษตรกรรมซึ่งเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกาหลีมาตั้งแต่ครั้งโบราณกาล ก็เพราะในบริบทของเกาหลีนั้น จุดด้อยได้แก่ (1) พื้นที่ของ

ประเทศมีขนาดเล็ก โดยมีพื้นที่ทั้งหมดราวหนึ่งในห้าของเนื้อที่ประเทศไทย แต่มีจำนวนพลเมืองมาก ส่วนพื้นที่ที่สามารถทำเกษตรกรรมได้มีเพียงร้อยละ 20 ของพื้นที่ทั้งหมดเท่านั้น ทำให้ไม่สามารถทำการพัฒนาประเทศโดยยึดการเกษตรกรรมเป็นหลักได้ (2) การลดจำนวนเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศลงไปทำให้เกาหลีใต้จำเป็นต้องหาเงินตราเพื่อซื้อสินค้าจากต่างประเทศ ทั้งที่เป็นอาหาร สินค้าอุปโภคบริโภค และอื่นๆ จึงจำเป็นต้องจะตั้งนโยบายการผลิตเพื่อการส่งออก (ดำรงค์ ฐานดี, 2548) นอกจากนี้แล้วอุตสาหกรรมหนักดังกล่าวก็เป็นพื้นฐานของอุตสาหกรรมการป้องกันประเทศเพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับภัยคุกคามจากเกาหลีเหนือด้วยการตัดสินใจสนับสนุนบางอุตสาหกรรมหนักยังทำให้ผู้ประกอบการได้ประโยชน์และกลายเป็นบริษัทยักษ์ใหญ่ในเวลาต่อมา เช่น กลุ่มบริษัทซัมซุง (samsung) ฮุนได (Hyundai) เป็นต้น โดยกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ดังกล่าวนี้ได้ใช้ทุนที่ทำการสะสมมาตั้งแต่ต้นลงทุนกิจการอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ช่วงการพัฒนาในทศวรรษที่ 60 ในขณะที่รัฐบาลให้สิทธิพิเศษมากมายตามโครงการขยายฐานเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ทำให้กลุ่มธุรกิจเหล่านี้มีกำไรมหาศาลและครอบครองอำนาจทางเศรษฐกิจทั่วประเทศ (ดำรงค์ ฐานดี, 2548)

ในส่วนของนโยบายส่งเสริมการส่งออก แม้รัฐบาลจะไม่เห็นความสำคัญของเศรษฐกิจระบบตลาดที่เน้นการแข่งขันโดยเสรีแต่ก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมการส่งออกเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศในภาวะที่เกาหลีใต้ต้องใช้เงินตราต่างประเทศในการซื้อสินค้าจากต่างประเทศและคืนเงินกู้จากต่างประเทศ ในการส่งเสริมนี้รัฐบาลเริ่มต้นด้วยการลดค่าเงินวอน (won devaluation) สองครั้งในเดือนกุมภาพันธ์และตุลาคมปี 1960 การลดค่าเงินวอนส่งผลให้สินค้าของเกาหลีใต้ในตลาดโลกมีราคาถูกลงและเกาหลีใต้สามารถส่งออกได้มากขึ้น ผลคือการส่งออกของเกาหลีใต้ขยายตัวถึงร้อยละ 66 ในปี 1960 และร้อยละ 43 ต่อปีต่อเนื่องจนถึงปี 1964 จากความสำเร็จดังกล่าวทำให้รัฐบาลเน้นการใช้นโยบายอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate Policy) ในการส่งเสริมการส่งออกโดยการปรับระบบอัตราแลกเปลี่ยนหลายอัตรามาเป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนอัตราเดียว (Single Exchange Rate System) พร้อมกับพยายามคงค่าวอนให้ต่ำเมื่อเทียบกับค่าเงินสหรัฐฯ คือลดค่าเงินจาก 130 วอนต่อเหรียญสหรัฐฯ ให้มาอยู่ที่ 225 วอนต่อเหรียญสหรัฐฯ นอกจากนี้รัฐบาลยังเริ่มโครงการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ส่งออก เช่น การให้วงเงินสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยในท้องตลาด และการลดหย่อนภาษีนำเข้าในสินค้าชั้นกลางที่นำเข้าเพื่อการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก รวมถึงการลดหย่อนภาษีเงินได้แก่บริษัทผู้ผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก

จากการใช้นโยบายดังกล่าวส่งผลให้มูลค่าการส่งออกในรูปสัดส่วนต่อรายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 5 ในปี 1963 มาอยู่ที่ร้อยละ 28 ในปี 1973 การขยายตัวของภาคการส่งออกส่งผลดีต่อเศรษฐกิจในหลายทาง เช่น การผลิตสินค้าจำนวนมากเพื่อการส่งออกทำให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยลดลง อีกทั้งการแข่งขัน

ในตลาดโลกช่วยพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจเกาหลีใต้ การขยายตัวอย่างรวดเร็วในภาคการส่งออกนับว่าเป็นผลจากการที่รัฐบาลใช้นโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมการส่งออก แต่ในขณะเดียวกันการที่ไม่ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้ารองรับตลาดภายในประเทศทำให้เกิดช่องว่างในการพัฒนาซึ่งก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจในอนาคต (นภดลชาติประเสริฐ, 2560 : 115-116)

เศรษฐกิจเกาหลีใต้ช่วงปี 1980-1997

การพัฒนาเศรษฐกิจเกาหลีใต้ในช่วง 20 ปีแรก (1960-1979) แม้จะประสบความสำเร็จในด้านการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านการเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติต่อหัว การเปลี่ยนแปลงประเทศเกษตรกรรมให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมส่งออกที่ก้าวหน้า มีการพัฒนาโครงสร้างโทรคมนาคมและการขนส่งให้ทันสมัย และเกาหลีใต้ได้กลายเป็นประเทศผู้ส่งออกอุตสาหกรรมที่สำคัญ มีบริษัทข้ามชาติที่เป็นกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ที่เรียกว่า กลุ่มแชบออล เช่น ฮุนได แอลจี และซัมซุง เป็นต้น จนโลกต้องขนานนามว่าเป็นความมหัศจรรย์แห่งแม่น้ำฮัน แต่อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จทั้งหมดเกิดจากการเข้ามาแทรกแซงระบบเศรษฐกิจของภาครัฐ จนทำให้ภาคเอกชนอ่อนแอเนื่องจากต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากรัฐจนเกิดช่องว่างแห่งการพัฒนา ระหว่างผู้ประกอบการที่รัฐสนับสนุนและผู้ประกอบการที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ บริษัทใหญ่ได้เปรียบบริษัทเล็ก ภาคการผลิตเพื่อการส่งออกได้เปรียบภาคการผลิตที่ขายสินค้าให้ตลาดในประเทศ ภาคเอกชนมีหนี้สูง ภาคการเงินถูกรัฐบาลควบคุมเข้มงวดจนไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การจ่ายเงินจำนวนมากในการส่งเสริมอุตสาหกรรมของรัฐบาลทำให้รัฐบาลประสบปัญหาขาดดุลทางการคลังคือ มีรายรับน้อยกว่ารายจ่าย ทำให้ภาครัฐต้องกู้เงินมากขึ้น การใช้จ่ายเป็นจำนวนมากทั้งภาครัฐและเอกชนส่งผลให้เกาหลีใต้ประสบปัญหาอัตราเงินเฟ้อสูง ทำให้ปัญหาของเกาหลีใต้เมื่อเข้าสู่ทศวรรษ 1980 คือ การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วขาดเสถียรภาพและการขาดเสถียรภาพได้ส่งผลกระทบต่อให้เกิดการลดลงในอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (นภดลชาติประเสริฐ, 2560 : 119-120)

ในปี 1980 เป็นปีแรกที่อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจติดลบร้อยละ 5.2 และดรอปเงินเฟ้อพุ่งขึ้นสูงถึงร้อยละ 39 ซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมัน การจลาจลวุ่นวายทางการเมือง ราคาผลผลิตตกต่ำ ฯลฯ รวมถึงสาเหตุพื้นฐานอีกหลายประการที่รัฐบาลไม่สามารถปรับแต่งกลยุทธ์การพัฒนาให้เข้ากับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ โดยสาเหตุเหล่านี้ได้แก่ (1) เกิดภาวะเงินเฟ้อรุนแรงเนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วในระยะก่อนหน้าทำให้ปริมาณเงินเพิ่มมากขึ้นและเกิดเงินเฟ้อในทางกลับกัน ภาวะเงินเฟ้อทำให้ความสามารถในการออมของประชาชนลดลงและสินค้าส่งออกไม่สามารถ

แข่งขันในตลาดโลกได้ดั้งเดิม จึงเกิดการขาดดุลการชำระเงินเพิ่มขึ้น (2) การไร้ประสิทธิภาพในระบบเศรษฐกิจ แม้ว่าประเทศจะพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็วแต่ก็เป็นผลจากการแทรกแซงของรัฐบาลต่อการลงทุน การปกป้องการนำเข้า รวมทั้งผูกขาดธุรกิจบางอย่าง ทำให้เกิดความอ่อนแอทางเศรษฐกิจและไม่สามารถปรับให้เข้ากับกลไกของตลาดได้ (3) ความเหลื่อมล้ำในด้านรายได้ระหว่างต่างชนชั้นและภูมิภาค แม้อัตราความยากจนจะลดลงแต่การกระจายรายได้ระหว่างคนในเมืองใหญ่และเมืองเล็กห่างกันมากขึ้น คนยากจนไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอ (ดำรง ฐานดี, 2547 : 59-60)

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงทศวรรษที่ 1980 แผนการพัฒนามาฉบับที่ 5 จึงถูกกำหนดขึ้นโดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างความมั่นคง ประสิทธิภาพ และความสมดุลในการสร้างความมั่นคงในชีวิตประจำวันของประชากร สร้างความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก และปรับดุลการชำระเงินให้ดีขึ้น นอกจากนี้ในแผนพัฒนามาฉบับที่ 5 รัฐบาลได้ปรับนโยบายเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยการส่งเสริมการค้าเสรีและเปิดตลาดภายในประเทศเพื่อให้มีการแข่งขันมากขึ้น นโยบายนี้มีผลให้รัฐเปลี่ยนบทบาทจากผู้นำในการพัฒนา มาเป็นผู้สนับสนุนหรือประสานความร่วมมือกับภาคเอกชนในการกระทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งรัฐบาลประธานาธิบดีชอนดูฮวาน (1980-1988) ได้ประกาศนโยบายการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและให้ภาคเอกชนเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจที่เรียกว่า “การเติบโตอย่างมีเสถียรภาพนำโดยภาคเอกชน (Stability and Private Sector-led Growth)” โดยรัฐบาลจะเริ่มใช้มาตรการลดรายจ่ายภาครัฐ ลดการกู้ยืมเงิน ลดการอุดหนุนราคาสินค้าเกษตร (การประกันราคาข้าว) ส่งผลให้ดุลการคลังมีการเกินดุล (รัฐบาลมีรายรับสูงกว่ารายจ่าย) เป็นครั้งแรกในปี 1987 (นภดล ชาติประเสริฐ, 2560 : 122)

นอกจากนี้รัฐบาลยังมีนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรม โดยรัฐจะเน้นให้อุตสาหกรรมของประเทศตั้งอยู่บนพื้นฐานของกลไกตลาดและลดการแทรกแซงจากรัฐบาลลงให้มากที่สุด การที่รัฐบาลลดบทบาทในการสนับสนุนอุตสาหกรรมหลักจึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในแผนการพัฒนามาฉบับนี้ และทำให้ภาคเอกชนสามารถตัดสินใจเพื่อการลงทุนได้ด้วยตัวเอง แต่อย่างไรก็ตาม จากการมุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมหนักในทศวรรษ 1970 ส่งผลให้เกิดปัญหาการผลิตล้นเกิน กำไรของภาคอุตสาหกรรมหนักลดลง รัฐบาลจึงเข้ามาแก้ปัญหาโดยใช้แผนการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมหนักด้วยการออกแผนการฟื้นฟูอุตสาหกรรม เช่น ให้นาการของรัฐปล่อยเงินกู้ให้แก่บริษัทที่เกิดปัญหา ยกเลิกโครงการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีเป็นการเฉพาะรายบริษัทมาเป็นการให้สิทธิพิเศษแบบทั่วไปภายใต้กฎหมายการพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่งการเข้ามาแทรกแซงดังกล่าวนี้ส่งผลให้หลายบริษัทปิดตัวลง จำนวนผู้ประกอบการลดน้อยลง ผู้ประกอบการรายใหม่ไม่สามารถเข้ามาในตลาดได้ ผู้ประกอบการที่เหลืออยู่ได้รับการช่วยเหลือจากภาครัฐทำให้กลายเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ การเข้ามา

แทรกแซงของภาครัฐทำให้อุตสาหกรรมโดยรวมมีความเสถียรมากขึ้น ผู้ประกอบการสามารถคืนเงินกู้ให้ธนาคาร และเศรษฐกิจโดยรวมสามารถดำเนินต่อไปได้ อย่างไรก็ตาม การแทรกแซงของรัฐทำให้ความพยายามที่ตั้งไว้ว่าจะให้ภาคเอกชนเป็นผู้นำการพัฒนาเศรษฐกิจไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในทางปฏิบัติ ผู้ประกอบการที่เหลืออยู่กลายเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ มีอำนาจในตลาดสูงมากและกลายเป็นกลุ่มธุรกิจรายใหญ่ที่เรียกว่าแชบอล (Chaebol)

ดังที่กล่าวมาข้างต้นการพัฒนาเศรษฐกิจของเกาหลีใต้โดยมีรัฐบาลเป็นผู้นำทำให้รัฐมีอำนาจในการเลือกปฏิบัติว่าจะส่งเสริมอุตสาหกรรมใด ทำให้บางบริษัทเติบโตอย่างรวดเร็วและกลายเป็นกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ที่ประกอบธุรกิจหลากหลายทั้งภาคการผลิตและภาคบริการที่เรียกว่า กลุ่มแชบอล (Chaebol) เช่น กลุ่มซัมซุงได้เข้าไปประกอบธุรกิจหลายด้าน เช่น Samsung Electronics (ผลิตสินค้า IT) Samsung Electro-Mechanics (ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์) Samsung Heavy Industries (ต่อเรือ) Samsung Engineering (ก่อสร้าง) Samsung Life Insurance (ประกันชีวิต) Samsung Everland (รีสอร์ตและสวนสนุก) Samsung Medical Center (โรงพยาบาล) เป็นต้น ในขณะที่หลายธุรกิจไม่ได้รับการสนับสนุนต้องล้มหายตายจากไป ในแต่ละภาคธุรกิจผู้ประกอบการจึงมีน้อยราย แต่ละรายมีขนาดใหญ่ การแข่งขันในการพัฒนาประสิทธิภาพจึงมีน้อย นโยบายการส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าจึงค่อนข้างถูกละเลยในสายตาของผู้กำหนดนโยบาย กิจการในรัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่ที่รัฐบาลเป็นเจ้าของมีบทบาทสูง สำหรับกิจการเอกชนของกลุ่มแชบอลที่รู้จักกันดี เช่น ซัมซุงซึ่งเป็นกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศและเป็นยักษ์ใหญ่ของโลก นอกจากนั้นก็ยังมีกลุ่มฮุนได กลุ่มเอสเค กลุ่มลอตเต้ เป็นต้น (นภดล ชาติประเสริฐ, 2560 : 123-125)

จะเห็นได้ว่าเกาหลีใต้กำหนดให้รัฐมีบทบาทเป็นตัวนำและตัวเร่งในการพัฒนาในยุคต้นของการเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจ โดยรัฐผลักดันโดยตรงต่อการพัฒนาติดต่อกันมานานกว่า 20 ปี จากนั้นรัฐเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้สนับสนุนการพัฒนาโดยให้กลไกของตลาดเป็นไปตามธรรมชาติของมันเอง อันจะส่งผลให้ระบบการผลิตของประเทศปรับโครงสร้างและคุณภาพให้สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ นอกจากนี้จากแรงกดดันจากต่างประเทศ ทำให้รัฐบาลเริ่มกระบวนการเปิดเสรีอย่างช้าๆ เพื่อไม่ให้กระทบผลประโยชน์ของธุรกิจขนาดใหญ่ โดยให้มีการแข่งขันในตลาดเพิ่มมากขึ้นอันเป็นการลดอำนาจของกลุ่มธุรกิจบางกลุ่ม แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินนโยบายดังกล่าวไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก อำนาจผูกขาดทางเศรษฐกิจยังคงอยู่ในมือของบริษัทใหญ่ ในปี 2012 ยอดขายของ 10 บริษัทใหญ่ที่สุดในประเทศยังอยู่ที่ร้อยละ 80 ของรายได้ประชาชาติของเกาหลีใต้

ตารางที่ 1 : 10 บริษัทใหญ่ที่สุดในเกาหลีใต้ในปี 2012

	ประเภทกิจการ	ยอดขาย (พันล้านเหรียญ สหรัฐฯ)	หมายเหตุ
1.Samsung Electronics	อุปกรณ์ โทรคมนาคม	165.2	บริษัทด้านเทคโนโลยีที่ใหญ่ที่สุดในโลก
2. Hyundai Motor	รถยนต์	49.8	ผลิตรถยนต์มากเป็นอันดับ 5 ของ โลก
3. Posco	เหล็กและ เหล็กกล้า	32.6	ใหญ่เป็นอันดับ 4 ของโลก
4. Kia Motor	รถยนต์	29.2	อยู่ในเครือ Hyundai
5. Hyundai Mobis	ชิ้นส่วนรถยนต์	26.1	อยู่ในเครือ Hyundai
6. LG Chem	เคมีภัณฑ์	20.0	อยู่ในเครือ LG
7. Hyundai Heavy Industry	ต่อเรือ	19.8	ต่อเรือใหญ่ที่สุดในโลก
8. Samsung Life Insurance	ประกันชีวิต	18.8	ใหญ่ที่สุดในเกาหลีและเป็นอันดับที่ 14 ของโลก
9.Shinhan Financial	ธนาคาร	18.2	ใหญ่ที่สุดในเกาหลี
10. SK Hynix	หน่วยความจำ	16.4	ผลิตมากเป็นอันดับสองของโลก

ที่มา : www.CNBC.com/2012

ปัจจัยที่ทำให้เกาหลีใต้ประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจ

สถาบันเกาหลีเพื่อการค้าระหว่างประเทศ (Korean Institute for International Trade หรือ KITA) เสนอแนวคิดที่ว่าปัจจัยหลักที่มีผลต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของเกาหลีใต้มี 4 ประการ ได้แก่

1. ปัจจัยด้านความสำเร็จของนโยบายการเปิดเสรีกับต่างประเทศ โดยให้การส่งออกเป็นตัวนำในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ที่เรียกว่า ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เน้นการส่งออก ทำให้สินค้าเกาหลีใต้แพร่กระจายไปทั่วโลก อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงปี 1971-2005 สูงโดยเฉลี่ยร้อยละ 7 ต่อปี อันเป็นอัตราที่สูงระดับต้นๆ ของโลก

2. ปัจจัยด้านทุนมนุษย์ สังคมเกาหลีให้ความสำคัญกับการศึกษาในระดับสูง ทั้งภาครัฐ เอกชน และครัวเรือนล้วนยินดีที่จะลงทุนเพื่อการศึกษา

3. ปัจจัยด้านประสิทธิภาพของภาครัฐ แม้ว่ารัฐจะเข้ามาแทรกแซงระบบเศรษฐกิจในทุกด้านจนก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่ารัฐบาลเกาหลีได้มีการรับรู้ปัญหาและแก้ปัญหาได้อย่างฉับไวอย่างได้ผลในเวลาอันรวดเร็ว

4. ปัจจัยที่สี่เป็นที่มาของการถกเถียงกันมากว่าเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จทางเศรษฐกิจหรือไม่ นั่นก็คือปัจจัยด้านการมีบริษัทขนาดใหญ่ภายในประเทศ (แซบบอล) จากที่กล่าวมา กลุ่มแซบบอลเกิดจากนโยบายของรัฐบาลเป็นปัญหาที่ทำให้ตลาดมีการผูกขาดสูง การแข่งขันในตลาดน้อย ผู้ประกอบการรายใหม่เข้าตลาดยากและยังส่งเสริมให้เกิดคอร์รัปชัน แต่อย่างไรก็ตามปฏิเสธไม่ได้ว่าการมีบริษัทขนาดใหญ่มีเงินลงทุนสูง มีการจ้างบุคลากรที่มีฝีมือ มีการพัฒนาเทคโนโลยีก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ส่งผลให้บริษัทเหล่านี้แข่งขันกับบริษัทขนาดใหญ่ในต่างประเทศได้ ซึ่งทำให้เกาหลีได้เป็นผู้นำในการส่งออกสินค้าเทคโนโลยี มูลค่าการส่งออกของเกาหลีได้ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และกลุ่มแซบบอลยังได้ขยายออกไปลงทุนยังประเทศต่างๆ ทั่วโลก (นภดล ชาติประเสริฐ, 2560 : 136-137)

ภาพสะท้อนเศรษฐกิจเกาหลีได้จากภาพยนตร์ชุด Reply 1988

ฉากแรกของภาพยนตร์ชุด Reply 1988 เปิดขึ้นมาว่าด้วยเรื่องของมหกรรมกีฬาโอลิมปิกปี 1988 ที่จัดขึ้น ณ กรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการจัดมหกรรมกีฬาที่แสนยิ่งใหญ่เช่นนี้นับว่าเป็นการทำให้เศรษฐกิจของเกาหลีใต้เติบโตมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากเกาหลีใต้ซึ่งเป็นประเทศเจ้าภาพได้ประโยชน์อย่างมากในการจัดงานครั้งนี้ โดยมีการจ้างงานเพิ่มขึ้นมากในระหว่างปี 1981 ถึงปี 1988 ทำให้รายได้ต่อหัวเพิ่มจาก 2,300 เหรียญสหรัฐ เป็น 6,300 เหรียญสหรัฐ มีการกระตุ้นเศรษฐกิจตลอดในช่วง 1981-1988 ทำให้เกาหลีใต้เป็นเสือเศรษฐกิจตัวใหม่ของเอเชียขึ้นมาทันที (อภิชาติ ชยานุกัณฑ์กุล, 2555) การแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 24 นี้เกิดขึ้นโดยการประชุมทั่วไปของคณะกรรมการโอลิมปิกสากลซึ่งจัดขึ้นที่เมืองบาเดน-บาเดนประเทศเยอรมนี เมื่อวันที่ 30 กันยายน 1981 มีมติในการในการคัดเลือกให้กรุงโซลเป็นสถานที่จัดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกฤดูร้อนครั้งที่ 24 ระหว่างวันที่ 17 กันยายน 1988 - 2 ตุลาคม 1988 นับตั้งแต่ได้รับคัดเลือกเรื่อยมาจนเริ่มการแข่งขันมีปัญหาเกิดขึ้นมากมาย เช่น ปัญหาการเป็นเจ้าภาพร่วมกันระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ หรือเกาหลีเหนือจะรับผิดชอบจัดการแข่งขันกีฬาบางประเภท รัฐบาลพยายามอดทนและเปิดการพูดคุยระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ที่เมืองโลซาน ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ระหว่างปี 1985-1987

กว่า 4 รอบและเสนอให้จัดทีมรวม แต่สุดท้ายการประชุมก็ถูกยกเลิกเนื่องด้วยเกาหลีเหนือปฏิเสธ (ภัททิรา จิตต์เกษม, 2559 : 112-113)

โดยในภาพยนตร์ก็จะมีการนำเสนอข่าวการจัดมหกรรมกีฬาโอลิมปิกอย่างยิ่งใหญ่ ตัวละครหลักในเรื่องอย่าง “ซ็องด็อกซ็อน” ได้รับหน้าที่เป็นผู้ถือป้ายประเทศมาดากัสกา แต่ท้ายที่สุดแล้วกลับไม่ได้ทำหน้าที่เนื่องจากประเทศมาดากัสกาและประเทศเอธิโอเปียได้ถอนตัวออกจากการแข่งขันตามคำเรียกร้องของประเทศพันธมิตรอย่างเกาหลีเหนือ โดยในซีรีส์ก็กล่าวว่าการกระทำเช่นนี้ถือว่าเป็นการเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างชัดเจน ซึ่งการนำเสนอภาพเหตุการณ์เช่นนี้สะท้อนให้เห็นภาพการเมืองในยุคหนึ่งว่ามีความขัดแย้งกันระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ จนทำให้ประเทศที่ 3 ได้รับผลกระทบด้วยเนื่องจากเป็นพันธมิตรกับเกาหลีเหนือจึงตัดสินใจไม่เข้าร่วมงานครั้งนี้

ในที่สุดก็ปิดฉากการแข่งขันลงเมื่อวันที่ 18 กันยายน ปี 1988 โดยมีผู้เข้าร่วมถึง 159 ประเทศ สหภาพโซเวียตรองอันดับหนึ่งด้วยเหรียญทอง 55 เหรียญ เยอรมันมาเป็นอันดับที่สองด้วยเหรียญทอง 37 เหรียญ และเกาหลีใต้ได้เป็นอันดับสี่ได้เหรียญทองไป 33 เหรียญและทำผลงานได้ค่อนข้างดีในการแข่งขันครั้งนี้

การแข่งขันกีฬาโอลิมปิกที่กรุงโซลได้รับการบันทึกว่าเป็นการแข่งขันโอลิมปิกฤดูร้อนที่ใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์การแข่งขันกีฬาโอลิมปิก โดยมีนักกีฬาและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 13,304 คนจาก 160 ประเทศสมาชิกของคณะกรรมการโอลิมปิกสากล ทั้งยังได้รับการชื่นชมด้วยว่ามีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ดีที่สุด ในประวัติศาสตร์การแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ทำให้เกาหลีใต้กลายเป็นประเทศมหาอำนาจด้านกีฬาของโลก และการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกที่กรุงโซลครั้งนี้ยังกลายเป็นรากฐานให้เกาหลีใต้ก้าวไปเป็นประเทศมหาอำนาจด้านเศรษฐกิจที่มีการค้าเป็นหลักด้วย (ภัททิรา จิตต์เกษม, 2559 : 113)

อีกฉากหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าเศรษฐกิจของเกาหลีใต้เริ่มพัฒนาขึ้นได้แก่ ในตอนที่ 16 โทททัศน์กำลังนำเสนอข่าวการปรับตัวขึ้นอย่างสูงของตลาดหุ้นเกาหลีใต้ ภายใต้ชื่อนั้นคือ JSE (Jonghap Stock Exchange) ปัจจุบันคือชื่อ KRX (Korea Exchange) หรือตลาดหลักทรัพย์เกาหลีในปี 1989 ซึ่งเป็นปีเดียวกับในละคร ตลาดหุ้นภายใต้ชื่อดัชนี KOSPI ปรับตัวขึ้นสูงสุดถึง 1000 จุดนับเป็นปีที่เศรษฐกิจเกาหลีรุ่งเรืองอย่างมาก ตลาดหุ้นเกาหลีก่อตั้งขึ้นในปี 1980 เริ่มต้นที่ 100 จุด และหลังจากผ่านไป 9 ปี 3 เดือน ในที่สุดหุ้นก็พุ่งทะยานทะลุ 1000 จุด โดยหุ้นในตลาดหุ้นเกาหลีเพิ่มขึ้น 15.87 เปอร์เซ็นต์ และปิดตลาดที่ 1000.31 จุดทำให้ในตอนนั้นหุ้นหลายตัวมีราคาสูงขึ้น

หุ้นบริษัทในกลุ่มแซบบอลเพิ่มขึ้นสูงมากในช่วงเวลานี้ โดยหุ้นบริษัทแดงเพิ่มสูงขึ้นเป็น 2,000 วอนต่อหุ้น หุ้นโรงงานโครยอราคาเพิ่มขึ้นเป็น 1,000 วอน และหุ้นจากบริษัทหลักก็เพิ่มขึ้นเป็น 1,000 วอน นอกจากนี้หุ้นบริษัทยักษ์ใหญ่อย่างบริษัทซัมซุงอิเล็กทรอนิกส์ บริษัทเกลล์ซันมี และบริษัทอมอร์แปซิฟิก มีราคาสูงถึง 20,000-30,000 วอน โดยภาพที่ปรากฏข้างล่างแสดงถึงฉากที่พ่อของจองฮวันนอนอยู่โรงพยาบาล และมีพ่อของด็อกซ็อนและแท็กมาเยี่ยม ในขณะที่นั้นข่าวในโทรทัศน์รายงานการเพิ่มขึ้นของหุ้นในตลาดหุ้นเกาหลี ทำให้ผู้ชายทั้งสามตกใจเป็นอย่างมากเพราะไม่คิดว่าราคาหุ้นจะเพิ่มขึ้นสูงขนาดนี้ ในขณะเดียวกันพ่อของจองฮวันจึงมีความคิดอยากจะซื้อหุ้นเพราะคิดว่าราคาหุ้นอาจจะสูงขึ้นอีก แต่พ่อของด็อกซ็อนผู้ซึ่งทำงานที่ธนาคารได้ห้ามไว้ โดยกล่าวว่าราคาหุ้นในขณะนี้ได้เพิ่มสูงขึ้นจนสุดแล้ว และคงจะไม่เพิ่มขึ้นอีกหากว่าอยากจะลงทุนแนะนำให้ นำเงินไปฝากธนาคารเพื่อเพิ่มดอกเบี้ยจะดีกว่า การนำเสนอฉากเช่นนี้สะท้อนให้เห็นว่าเศรษฐกิจของเกาหลีได้เติบโตขึ้นเรื่อยๆ จนในปัจจุบันกลายเป็นประเทศที่พัฒนาทางเศรษฐกิจสูงเป็นอันดับต้นๆ ของโลก

สังคมเกาหลีใต้ในช่วงก่อนทศวรรษ 1980

อิทธิพลของลัทธิขงจื้อ

ลัทธิขงจื้อมีอิทธิพลต่อสังคมเกาหลีมาอย่างยาวนานตั้งแต่สมัยโชซอน เห็นได้จากในปัจจุบันแนวคิดและประเพณีส่วนใหญ่ของเกาหลีใต้ได้รับอิทธิพลมาจากลัทธิขงจื้อมากกว่าพระพุทธศาสนา เนื่องจากในสมัยโชซอนได้มีการนำลัทธิขงจื้อใหม่เข้ามาใช้ในปรัชญาการเมืองการปกครองประเทศพร้อมทั้งกีดกันพระพุทธศาสนา จากเดิมลัทธิขงจื้อเข้าไปมีอิทธิพลต่อกลุ่มชนชั้นสูงเท่านั้น แต่ต่อมาก็ได้เริ่มแทรกซึมเข้าไปในหลายภาคส่วน หลักปรัชญาขงจื้อถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลายและไม่ได้จำกัดเพียงแค่ด้านการเมืองการปกครอง

เท่านั้น แต่ได้แพร่ขยายเข้าไปสู่การจัดระเบียบทางสังคมด้านอื่นๆ อาทิ หลักการพื้นฐานของระบบการศึกษา และหลักความสัมพันธ์ในครอบครัว ส่งผลให้คนเกาหลีซึมซับและนำหลักปรัชญาขงจื๊อมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันโดยไม่รู้ตัว (นภดล ชาติประเสริฐ, 2560 : 300-301)

อิทธิพลที่แจ่มชัดที่สุดคือ การจัดลำดับขั้นทางสังคม ซึ่งครอบคลุมความสัมพันธ์แบบขงจื๊อทั้งห้าประเภท นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญในเรื่องของความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครอง ส่วนในครอบครัว พ่อมีอำนาจสูงสุด ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับผู้น้อยก็สำคัญมาก อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับครอบครัวและบรรพบุรุษ และในวงการการศึกษาการที่คนเกาหลีได้หมกมุ่นกับผลสอบและการแข่งขันก็เป็นผลมาจากแนวคิดการพัฒนาตนผ่านการศึกษาตามวิถีขงจื๊อ (ฐิติพงษ์ เหลืองอรุณเลิศ, 2560)

แนวคิดขงจื๊อกับการศึกษา

ขงจื๊อมุ่งสอนให้คนมีความฉลาด มีความรู้คู่คุณธรรม และยึดมั่นในความยุติธรรม ทั้งยังใฝ่หาความสำเร็จด้วยตนเอง อีกทั้งยังสอนหนังสือให้คนทุกชนชั้น ไม่แบ่งแยก ให้โอกาสคนโดยทั่วหน้า โดยแนวคิดขงจื๊อถูกนำไปวางรากฐานองค์การทางสังคม อย่างเช่นระบบราชการที่เปิดให้มีสอบแข่งขันเข้ามาทำงาน คนที่สอบผ่านต่างได้รับเกียรติ มีชื่อเสียง มีหลักประกันถึงความสำเร็จทางสังคม นอกจากนี้นักวิชาการด้านการศึกษา Sorensen (1994) ได้กล่าวถึงความสำเร็จของการพัฒนาในสังคมเกาหลีใต้ได้อิทธิพลทางความคิดของลัทธิขงจื๊อที่นับถือและให้คุณค่าคนขยันและทำงานหนัก ยกย่องนับถือคุณค่าการศึกษา การประหยัด อีกทั้งยังมีโครงสร้างครอบครัวที่อบอุ่นแข็งแรงหลอมรวมเป็นวัฒนธรรมที่ช่วยขับเคลื่อนสังคมเกาหลีใต้ให้ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว นอกจากอิทธิพลจากลัทธิขงจื๊อแล้ว การศึกษาในเกาหลีใต้ได้รับการผลักดันอย่างมาก ทำให้สามารถวางรากฐานการศึกษาที่ดีให้กับประเทศได้ (จิรประภา อัครบวร, 2559 : 35-37)

Suh และ Chen (2007) นักวิชาการจากสถาบันธนาคารโลก (The World Bank Institute-WBI) ชี้ให้เห็นว่าการศึกษาของเกาหลีใต้เป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้การพัฒนาทางเศรษฐกิจของเกาหลีใต้เป็นไปอย่างรวดเร็วและมั่นคง ซึ่งสามารถแบ่งพัฒนาทางการศึกษาได้เป็น 4 ทศวรรษดังนี้ ทศวรรษที่ 1 คือ ทศวรรษ 1960s (พ.ศ. 2503-2512) ประเทศเกาหลีใต้พัฒนาการศึกษาพร้อม ๆ กับการมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ รัฐบาลได้ลงทุนการศึกษาระดับประถมอย่างทั่วถึง เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าแก่แรงงานอันทำให้ประชากรเกาหลีใต้สามารถปรับตัวเองสู่การเป็นแรงงานที่มีฝีมือ (Skilled Labor) ทศวรรษที่ 2 คือ ทศวรรษ 1970s (พ.ศ. 2513-2522) ในช่วงกลางทศวรรษ รัฐบาลมีนโยบายยกระดับพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศเป็นอุตสาหกรรมหนัก จึงขยายการศึกษาด้านเทคนิคและการฝึกอบรมอาชีพ หรือที่เรียกว่า อาชีวศึกษา

(Vocational Education) ทศวรรษที่ 3 คือ ทศวรรษ 1980s (พ.ศ. 2523-2532) อุตสาหกรรมของประเทศเกาหลีใต้เริ่มเข้มแข็งขึ้น สามารถเข้าแข่งขันในตลาดเสรีระดับนานาชาติ รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับการศึกษาในระดับสูง (Higher Education) และได้จัดตั้งสถาบันวิจัยแห่งชาติ ทั้งผลักดันการเพิ่มมูลค่าทางอุตสาหกรรม และทศวรรษที่ 4 คือ ทศวรรษ 1990s (พ.ศ. 2533-2542) ประเทศเกาหลีใต้ได้เปลี่ยนโฉมจากอุตสาหกรรมหนักมาสู่เทคโนโลยีระดับสูงและการพัฒนานวัตกรรม รัฐบาลได้ขยายระบบการศึกษาชั้นสูงเพื่อสร้างคนรองรับภาคเอกชนที่เป็นหัวหอกในการสร้างรายได้ให้กับประเทศ

จากการทบทวนสี่ทศวรรษพัฒนาการด้านการศึกษาของเกาหลีใต้ทำให้เห็นว่าเป็นการวางรากฐานการศึกษาคู่กับนโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างแนบแน่น เพื่อให้การศึกษาและเศรษฐกิจส่งเสริมซึ่งกันและกัน จนทำให้เกาหลีใต้กลายเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และนวัตกรรมภายใน 40 ปี นับว่าเป็นการวางรากฐานการศึกษาแบบมีทิศทาง และหวังผลลัพธ์ที่ชัดเจนอันน่าเป็นตัวอย่างในการเรียนรู้ให้กับนานาประเทศ (จिरประภา อัครบวร, 2559 : 38-41)

ที่อยู่อาศัย

ในอดีตคนเกาหลีจะอาศัยอยู่บ้านแบบเกาหลี หรือที่เรียกว่า ฮานุก ภายในบ้านจะแบ่งออกเป็นห้องต่างๆ ตามความมุ่งหมาย ตามประโยชน์ใช้สอย หรือตามฐานะ ถ้าเป็นบ้านของชนชั้นสูงจะมีหลายห้อง ได้แก่ ห้องสำหรับพ่อบ้าน ใช้อู่อาศัยในตอนกลางวันเป็นห้องอ่านหนังสือและเป็นห้องรับแขกได้ด้วย ห้องสำหรับพ่อบ้านและภรรยาใช้นอนตอนกลางคืน ห้องของลูกชาย ห้องอนุภรรยา ห้องครัว และห้องคนใช้ ส่วนห้องน้ำจะอยู่ด้านหลังหรือนอกตัวบ้านออกไป ปัจจุบันบ้านชาวเกาหลีใต้จะมี 3-4 ห้อง แบ่งเป็นห้องนอนสำหรับเจ้าของบ้าน ห้องรับแขก และห้องนั่งเล่น

ห้องต่างๆ จะใช้ระบบระบายความร้อนไปได้พื้นห้องเรียกว่า “อนโดล” (อน-อบอุน โดล-กอนหิน) จากเตาใหญ่ในครัวหรือสร้างเตาพิเศษขึ้นมา ต่อท่อไปตามใต้พื้นห้องและมีปล่องระบายควันต่อขึ้นไปบนหลังคา เมื่อถึงหน้าหนาวจะใช้ความร้อนจากการเผาไหม้ในเตาใหญ่ให้ผ่านไปตามท่อดังกล่าวทำให้ห้องทุกห้องอบอุ่น ชาวเกาหลีจึงไม่นิยมนอนบนเตียง จะนอนบนพื้นห้องใช้ผ้าปูนอนหนาแทนพูก การใช้ระบบระบายความร้อนไปได้พื้นห้องแบบนี้มีบ่อยครั้งที่ทำให้เกิดไฟไหม้บ้าน และการใช้พื้นมาเป็นเชื้อเพลิงก็เป็นการตัดไม้ทำลายป่า ต่อมาจึงเปลี่ยนมาใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงแทน แต่ถ่านหินมีราคาแพงและถ้าไม่ระมัดระวังในการจุดอาจทำให้ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์รั่วเข้าไปในห้อง บางครั้งผู้ใช้ถึงกับเสียชีวิต ต่อมาจึงเปลี่ยนมาใช้ระบบระบายความร้อนโดยวางท่อน้ำร้อนไหลผ่านๆ ไปตามห้องต่างๆ วิธีนี้เป็นการช่วยลดอันตรายและช่วยให้ความอบอุ่นได้ดีจึงมีผู้นิยมใช้กันอยู่ทั่วไป (สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์, 2532 : 81-87)

ต่อมาสถาปัตยกรรมที่พักอาศัยเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก หลาย ๆ พื้นที่ในกรุงโซลเริ่มก่อสร้างอพาร์ทเมนต์ โดยแรกเริ่มนั้นเป็นที่อยู่อาศัยที่สร้างขึ้นเพื่อรองรับทหารญี่ปุ่นในช่วงต้นยุคอาณานิคมญี่ปุ่น แต่อพาร์ทเมนต์เข้าสู่ยุครุ่งเรืองจริง ๆ ในช่วงทศวรรษ 1960 ที่เศรษฐกิจเติบโต โดย “โครงการมาโปอพาร์ทเมนต์” เป็นโครงการกลุ่มอาคารที่พักอาศัยขนาดยักษ์แห่งแรก และเป็นอาคารแบบที่ประชาชนหลายล้านคนอาศัยในปัจจุบัน เมื่อประชากรในกรุงโซลเพิ่มขึ้น ฮานุก จึงไม่ตอบโจทย์ความต้องการอีกต่อไป และมีฮานุกจำนวนมากที่ถูกรื้อถอนเพื่อสร้างอพาร์ทเมนต์และโรงงาน รวมถึงผู้คนเริ่มมองว่าบ้านโบราณนี้เตือนให้นึกถึงอดีตที่ไม่น่าอภิรมย์ของเกาหลี อพาร์ทเมนต์จึงกลายเป็นที่อยู่อาศัยหลักของเกาหลีใต้ (ฐิติพงษ์ เหลืองอรุณเลิศ, 2560)

การเพิ่มขึ้นของประชากรทำให้ความต้องการที่อยู่อาศัยเพิ่มมากขึ้น การเปลี่ยนไปสู่ครอบครัวหน่วยกลางและการอพยพเข้าเมืองอย่างมหาศาลของประชากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวนประชากรที่เกินพอดีและราคาที่ดินที่พุ่งสูงขึ้นในเมืองใหญ่ๆ ทำให้ขาดความสมดุลระหว่างเมืองกับชนบทในการกระจายที่อยู่อาศัย ตั้งแต่ปี 1992 อัตราการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยคือร้อยละ 76.0 และเนื้อที่ส่วนตัวรายบุคคลคือ 4.5 ปิยอง หรือ 14.9 ตารางเมตร เพื่อแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยและตรึงราคาที่อยู่อาศัย จึงมีการเน้นการจัดหาพื้นที่สำหรับก่อสร้างและการสร้างที่อยู่อาศัยเป็นหน่วยเล็กๆ ตลอดมา เริ่มตั้งแต่ปี 1988 รัฐบาลสร้างและสนับสนุนให้เกิดแผนสร้างหน่วยที่อยู่อาศัยจำนวนสองล้านหน่วยในปี 1986-1992 เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างอุปสงค์กับอุปทานในด้านที่อยู่อาศัยขึ้นใหม่ การสร้างที่อยู่อาศัยในช่วงปี 1988-1992 ได้เกินเป้าสองล้านเจ็ดแสนหนึ่งหมื่นเจ็ดพันหน่วย การเพิ่มจำนวนที่อยู่อาศัยอย่างรวดเร็วนี้ช่วยผ่อนคลายปัญหาความขาดแคลนที่อยู่อาศัยในเมืองลงได้ และช่วยให้ราคาที่อยู่อาศัยซึ่งพุ่งขึ้นอย่างมากกลับคงที่ (ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, 2537 : 64-65)

วัฒนธรรมการกิน

สำหรับมื้ออาหารของคนเกาหลีนั้นสิ่งที่ขาดไม่ได้เลยคือ กิมจิ ซึ่งเป็นผักดองที่มีรสเผ็ดจัดวางเคียงคู่ไปกับอาหารจานหลัก กิมจิเป็นอาหารประกอบที่จะต้องมีทุกมื้อ ทุกวันตลอดปี จนเป็นที่กล่าวขานกันว่ากิมจิเป็นสัญลักษณ์ของสำหรับอาหารเกาหลี ตามความเป็นจริงแล้วคนเกาหลีนิยมรับประทานผักสดเช่นเดียวกับคนไทยที่ปลูกพืชผักได้ตลอดทั้งปี แต่สำหรับเกาหลีนั้นหนาวยาวนานหลายเดือนทำให้คนเกาหลีไม่อาจปลูกพืชผักได้เป็นเวลากว่า 3-4 เดือนในแต่ละปี ดังนั้นจึงต้องหาทางรักษาผักไม่ให้น่าเสียด้วยการหมักเป็นผักดองตามกรรมวิธีที่คนเกาหลีได้พัฒนามานับแต่อดีตกาลเพื่อใช้บริโภคตลอดฤดูหนาวอันแสนยาวนาน และในปัจจุบันกิมจิเป็นอาหารที่ใช้รับประทานทุกมื้อตลอดทั้งปี ดังนั้นกิมจิจึงกลายเป็นวัฒนธรรมสำคัญที่เราสามารถพบเห็นในสำหรับอาหารของทุกครัวเรือน และตามร้านอาหารภัตตาคารทั่วไปทั้งในและต่างประเทศ เหตุผลอีกประการ

การคือในอดีต ข้าวซึ่งเป็นอาหารหลักนั้นไม่เพียงพอต่อความต้องการของคนในประเทศ หากมีไถชาดข้าวหรือข้าวไม่เพียงพอคนก็จะบริโภคกิมจิในปริมาณมากขึ้นเพื่อทดแทนข้าว

กิมจิจึงได้กลายเป็นอาหารพื้นบ้านและกลายเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตปัจจุบันที่แต่ละครัวเรือนบริโภคเป็นประจำวัน ในขณะที่เดียวกันการทำกิมจิก้เป็นการสร้างความผูกพันระหว่างเพื่อนบ้าน โดยในระหว่างเดือนสิบของทุกปีแม่บ้านมักจะทักทายเมื่อเจอกันว่า “ทำกิมจิเสร็จหรือยัง” ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับแม่บ้านในภาคกลางของไทยที่มักจะไต่ถามเมื่อฤดูกาลการทำปลาร้ามาถึง แต่คนปัจจุบันไม่นิยมทำกิมจิกันเองแล้ว เนื่องจากคนเกาหลีส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเมืองตามพาร์ทเมนต์ทำให้สภาพแวดล้อมแตกต่างไปจากที่เคยอยู่ในชนบท ไม่สะดวกในการจัดเตรียมและทำกิมจิ จึงมีบริษัทในเกาหลีได้จัดทำกิมจิขายโดยวางขายตามตลาดซูเปอร์มาเก็ต และห้างสรรพสินค้าทั่วไป (ดำรง ฐานดี, 2547 : 181-190)

วัฒนธรรมการดื่มแอลกอฮอล์

เกาหลีใต้เป็นประเทศที่มีอากาศหนาวจัดในฤดูหนาว ผู้คนจำเป็นต้องหาอาหารที่ให้แคลอรีสูงเพื่อสร้างความอบอุ่นให้แก่ร่างกาย ส่วนเครื่องดื่มก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะใช้ดื่มตลอดเวลาจึงต้องดื่มให้ร้อน จึงมีวัฒนธรรมการดื่มชาและกาแฟขึ้น ในขณะที่เดียวกันไวน์และเหล้าหรือเครื่องดื่มประเภทแอลกอฮอล์ทั้งหลายก็มีส่วนทำให้ร่างกายอบอุ่น ยิ่งในสมัยโบราณที่ยังไม่มีไฟฟ้าและเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ผู้คนจำเป็นต้องพึ่งพาอาหารและเครื่องดื่ม ที่อยู่อาศัยที่แข็งแรง และเสื้อผ้าหนาๆ ในการป้องกันความหนาว อาหารและเครื่องดื่มดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อร่างกายโดยตรงแล้ว ยังเป็นประโยชน์ในการสร้างความสุขหรือความสุขให้กับชีวิตครอบครัวและสังคม ด้วยเหตุนี้สังคมเกาหลีใต้จึงมีวัฒนธรรมการดื่มเหล้า และคนก็จะสร้างสรรค์ศิลปะการทำอาหารและเครื่องดื่ม เช่น ศิลปะการดื่ม และวัฒนธรรมการทำเครื่องปั้นดินเผาที่ใช้เป็นภาชนะบรรจุอาหารและเครื่องดื่ม

มีคำกล่าวโบราณของชาวเกาหลีว่า “รสชาติของไวน์แต่ละเมืองจะเป็นตัวชี้ถึงคุณภาพของนักการเมือง และรสชาติของน้ำพริกและถั่วเหลืองหมักเป็นเครื่องชี้ถึงสถานภาพของครอบครัว” หมายความว่าหากไวน์ดีอาหารดี อะไรๆ ก็จะดีตามไปด้วย ดังนั้นอาหารและเครื่องดื่ม (ไวน์และเหล้า) ของคนเกาหลีโบราณว่าเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตประจำวันตั้งแต่ระดับครัวเรือนไปจนถึงระดับประเทศชาติ และยังเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว ถือกันว่าเป็นสัญลักษณ์ที่ผูกพันกับกฎระเบียบทางสังคมที่ผู้คนมีต่อกัน อีกทั้งผูกพันกับประเพณีหลัก ได้แก่ ใช้เช่นไหว้บรรพบุรุษและบวงสรวงเทพเจ้า ใช้ในการต้อนรับแขกคนสำคัญที่มาเยือน และใช้แสดงความเคารพและความกตัญญูต่อพ่อแม่ เป็นต้น

เครื่องต้มแอลกอฮอล์จะพบในแทบทุกสังคมที่ผู้คนจะทำไวน์และเหล้าไว้ดื่มกินเพื่อสังสรรค์ในหมู่มิตรสหายในการเฉลิมฉลองงานรื่นเริงและงานพิธีกรรมต่างๆ อีกทั้งใช้ดื่มเพื่อผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยภายหลังจากการทำงานหนักมาทั้งวัน อาจกล่าวได้ว่าคนเกาหลีส่วนใหญ่จะดื่มเหล้ากันมาก คิดเฉลี่ยแล้วแต่ละคนจะดื่มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ปีละ 7.3 ลิตร สิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่งคือการดื่มกินร่วมกันจะสร้างมิตรภาพที่แน่นแฟ้นขึ้น เพราะในขณะดื่มและรับประทานอาหารร่วมกันคนจะพูดตามที่ตนคิดหรือจากใจจริง ดังนั้นการเจรจาตกลงในด้านธุรกิจงานและการค้าอาจตกลงกันง่ายขึ้นบนโต๊ะอาหารและร้านเหล้า ดังนั้นผู้ที่ทำการค้าขายและทำธุรกิจกับคนเกาหลีอาจจำเป็นต้องตระหนักถึงข้อนี้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งในทางธุรกิจ (ดำรงฐานดี, 2547 : 191-210)

ภาพสะท้อนสังคมเกาหลีได้จากภาพยนตร์ชุด Reply 1988

จากที่กล่าวมาข้างต้นทั้งการศึกษา ที่อยู่อาศัย วัฒนธรรมกิน และวัฒนธรรมการดื่มของคนเกาหลีได้ถูกนำเสนอออกมาในรูปแบบของซีรีส์เรื่อง Reply 1988 ด้วยเช่นกัน โดยเนื้อเรื่องส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนเกาหลีได้

ดังที่กล่าวไปข้างต้นว่าคนเกาหลีได้มีวัฒนธรรมการกินกิมจิมาอย่างยาวนาน และกิมจิก็กจะอยู่ในทุกมื้ออาหารและทุกช่วงเวลา โดยในซีรีส์เรื่องนี้ก็นำเสนอออกมาในรูปแบบนี้เช่นกัน

รูปที่ปรากฏคือมื้ออาหารทั่วไปของคนเกาหลีที่ถูกนำเสนอในซีรีส์ โดยจะไม่นิยมกินเป็นอาหารจานเดียวเหมือนอาหารตะวันตก จะต้องมีการทานอย่างน้อย 3-4 อย่าง และจะต้องมีของต้มอย่างเช่นซุปด้วย เนื่องจากหน้าหนาวของเกาหลีนั้นหนาวจัดจึงนิยมรับประทานอาหารอุ่นๆ และสิ่งที่ขาดไม่ได้เลยก็คือ กิมจิ จากที่สังเกตเห็นในซีรีส์ อาหารทุกมื้อของคนเกาหลีจะต้องมีกิมจิเป็นส่วนประกอบ นิยมกินเป็นเครื่องเคียงซึ่งก็ไม่ได้มีเพียงแค้กิมจิผักกาดเท่านั้น แต่ผักอื่นๆ ก็สามารถนำมาทำเป็นกิมจิได้ด้วยเช่น แดงกวา เป็นต้น หากว่าไม่กินเป็นเครื่องเคียงก็จะนำมาเป็นส่วนประกอบของอาหารชนิดอื่น เช่น แพนเค้กกิมจิ เกียวกิมจิ เป็นต้น

นอกจากอาหารที่รับประทานในชีวิตประจำวันแล้ว อาหารไว้ต้อนรับแขกหรืออาหารที่ทำไปเยี่ยมผู้ป่วยก็มีภูมิปัญญาเป็นส่วนประกอบด้วย ภาพด้านล่างที่ปรากฏในซีรีส์คืออาหารที่คนในหมู่บ้านทำเพื่อนำไปเยี่ยมคนป่วยที่โรงพยาบาล จะเห็นว่ามีคนนำภูมิปัญญาไปด้วย อาจกล่าวได้ว่าภูมิปัญญาคืออาหารที่อยู่คู่กับชาวเกาหลีมาอย่างยาวนานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าในปัจจุบันผู้หญิงเริ่มเข้ามามีบทบาทในการทำงานนอกบ้านมากขึ้นทำให้ไม่ได้เป็นแม่บ้านและไม่มีเวลาทำภูมิปัญญาเช่นแต่ก่อน แต่ก็มีบริษัทที่จัดทำภูมิปัญญาสำเร็จรูปเพื่อที่คนเกาหลีจะได้สามารถรับประทานสะดวกมากยิ่งขึ้น

ภาพอาหารดังกล่าวที่ปรากฏในซีรีส์ถูกนำเสนอให้เห็นถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมการกินของคนเกาหลี การถ่ายทอดเรื่องราวเช่นนี้ทำให้เห็นผู้ชมมองเห็นภาพการใช้ชีวิตของผู้คนในอดีตได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

นอกจากเรื่องอาหารแล้ว ยังมีประเด็นอื่นที่น่าสนใจคือเรื่องการศึกษา จากที่กล่าวไปจะเห็นว่าลัทธิขงจื้อเข้ามามีอิทธิพลในเรื่องของการศึกษาในเกาหลีได้ทำให้คนเกาหลีมีความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จรวมทั้งนโยบายของทางรัฐบาลที่มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการศึกษาทำให้ในปัจจุบันเกาหลีได้กลายเป็นประเทศที่พัฒนาอย่างมากในด้านเศรษฐกิจซึ่งส่วนหนึ่งก็เป็นผลมาจากการพัฒนาคนของเกาหลีได้ แต่หากมองอีกมุมแล้วการที่มุ่งพัฒนาคนทางการศึกษาก็ก่อให้เกิดผลเสียตามมา เช่น เด็กเกาหลีจะมีความกดดันสูงว่า จะต้องเรียนให้เก่งและสอบเข้ามหาวิทยาลัยให้ได้เพื่อที่จะได้ทำงานที่ดีในอนาคต ซึ่งปรากฏการณ์เช่นนี้ไม่เพียงแต่จะเห็นในปัจจุบันเท่านั้น แต่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ในอดีต ดังที่จะเห็นในซีรีส์ว่า เด็กๆ ในโรงเรียนมัธยมปลายจะต้องตั้งใจเรียนอย่างมาก รวมถึงเรียนพิเศษอย่างหนักเพื่อให้เข้ามหาวิทยาลัยระดับต้นๆ ของประเทศได้

จากภาพที่ปรากฏแสดงถึงฉากที่ว่า “ด็อกซ็อน” มีความตั้งใจจะอ่านหนังสือทุกวันเพื่อที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัย และครอบครัวก็รู้สึกดีใจที่ด็อกซ็อนหันมาเริ่มอ่านหนังสือ เพราะแต่เดิมเธอเป็นเด็กที่เรียนไม่ค่อยเก่ง และก็มักจะถูกเปรียบเทียบกับ “โบรา” ผู้เป็นพี่สาวที่เรียนเก่งมากและเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยโซลซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยอันดับต้นๆ ของประเทศ โดยฉากดังกล่าวก็แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกของด็อกซ็อนที่รู้สึกกดดันทั้งจากเรื่องการเรียนที่อาจจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้และทำให้พ่อแม่ผิดหวัง รวมถึงมักจะถูกเปรียบเทียบกับพี่สาวด้วย ซึ่งนอกจากจะสะท้อนถึงความกดดันในเรื่องการเรียนของเด็กมัธยมปลายแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงความกดดันที่จะต้องแบกรับความหวังของพ่อแม่ด้วย

ไม่ใช่เพียงแคื่อด็อกซ็อนเท่านั้น แต่รวมถึงเด็กคนอื่นในชั้นมัธยมปลายด้วยซึ่งก็คือ ซอนอูและจองฮวันที่ตั้งใจเรียนอย่างมาก โดยจะอ่านหนังสือทุกวันหลังเลิกเรียน อาจจะฟังดูเป็นเหมือนกิจวัตรประจำวันและเมื่อมองจากภายนอกอาจจะมองซอนอูและจองฮวันไม่มีความกดดันมากนักเนื่องจากเป็นเด็กที่เรียนดีอยู่แล้ว แต่แท้จริงแล้วก็มีความกดดันภายในใจ ในเนื้อเรื่องไม่ได้บอกตามตรงว่าพวกเขากดดันเหมือนกับตัวละครด็อกซ็อน แต่ก็แสดงให้เห็นผ่านโครงสร้างภายในครอบครัว โดยครอบครัวซอนอูแม้จะไม่ได้ลำบากมากนักแต่พ่อเสียชีวิตแล้วมีเพียงแม่ที่ดูแลเขาและน้องสาวที่ยังเด็กอยู่ ทำให้เขาตระหนักอยู่เสมอว่าจะต้องตั้งใจเรียนเพื่อที่แม่จะได้ไม่ต้องผิดหวัง อีกทั้งเขาจะต้องเป็นเสาหลักของครอบครัวจึงเรียนเก่ง สอบเข้ามหาวิทยาลัยดีๆ เพื่อที่จะมีหน้าที่การงานที่มั่นคงและเลี้ยงครอบครัวได้ อีกคนคือจองฮวัน เขาเรียนเก่ง ฐานะครอบครัวดี เขามีพี่ชายหนึ่งคนแต่ก็สอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้มา 7 ครั้งแล้ว ทำให้เขากลายเป็นความหวังของครอบครัว

ฉากข้างต้นคือตอนที่ “จงบง” พี่ชายของจงฮวันสอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้เป็นครั้งที่ 6 ซึ่งก็ทำให้พ่อแม่ผิดหวังเป็นอย่างมาก อาจกล่าวได้ว่าในซีรีส์พยายามสื่อให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการศึกษาของเกาหลีได้ว่ามีมาตั้งแต่ในอดีตแล้ว รวมทั้งให้แง่คิดว่าไม่ควรกดดันกับเด็กมากเกินไป ซึ่งในท้ายที่สุดแล้วเด็กๆ ในหมู่บ้านก็ประสบความสำเร็จทุกคน โดย “ต็อกซ็อน” เด็กที่เรียนไม่เก่งและไม่มีความมั่นใจว่าจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ในตอนสุดท้ายก็สอบเข้ามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งได้ แม้จะไม่ได้มีชื่อเสียงมากแต่ก็จบมาแล้วสามารถเป็นแอร์โฮสเตสได้ “จงบง” ในที่สุดก็สอบเข้ามหาวิทยาลัยในครั้งที่ 7 แต่อย่างไรก็ตามเขากลับไม่ได้ทำงานในสายอาชีพที่เรียนมาแต่ตัดสินใจออกมาเปิดร้านอาหารตามความชอบของตนเอง

ประเด็นต่อมาคือด้านที่อยู่อาศัย ตามที่กล่าวไปข้างต้นในอดีตที่อยู่อาศัยของคนเกาหลีใต้จะเรียกว่า “ฮานก” หรือบ้านโบราณ โดยลักษณะบ้านก็จะจะเป็นไปตามฐานะของบุคคลนั้นๆ หากมีฐานะดีบ้านก็จะมีลักษณะที่กว้างใหญ่ มีหลายห้องตามการใช้สอย และมีเฟอร์นิเจอร์ครบครัน แต่ถ้าหากมีฐานะที่ไม่ค่อยดีก็จะเป็นบ้านที่มีลักษณะไม่ค่อยกว้างขวางนัก มีเพียง 1-2 ห้อง โดยในซีรีส์เรื่องนี้ก็มีการนำเสนอภาพที่อยู่อาศัยของคนเกาหลีในยุคก่อนที่จะมีการสร้างอพาร์ทเมนต์

จากภาพที่ปรากฏจะเป็นบ้านของบุคคลที่มีฐานะดี ลักษณะบ้านจะใหญ่และกว้าง มีพื้นที่บริเวณหน้าบ้านค่อนข้างเยอะ ส่วนภายในบ้านจะแบ่งเป็นห้องต่างๆ ตามการใช้สอย โดยหลักๆ ก็จะมีห้องรับแขก ห้องนอนพ่อแม่ ห้องนอนลูก ห้องน้ำในตัวบ้าน ห้องอาหาร เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีเฟอร์นิเจอร์ครบครันอีก

ด้วย แตกต่างจากบ้านของบุคคลที่ฐานะไม่ค่อยดี บ้านจะมีลักษณะค่อนข้างเล็กและมักมีเพียง 1-2 ห้อง โดยห้องหนึ่งจะสามารถใช้สอยได้หลายอย่างทั้งเป็นห้องอาหาร ห้องนอน ห้องนั่งเล่น อย่างเช่นภาพข้างล่างนี้จะ เป็นบ้านของต็อกซ็อนที่ฐานะไม่ค่อยดีจึงต้องอยู่บ้านที่เล็กและคับแคบ โดยห้องนั่งเล่นซึ่งเป็นห้องหลักของบ้าน จะถูกใช้เป็นที่ห้องนั่งเล่น ห้องรับประทานอาหาร รวมทั้งเป็นห้องนอนด้วย

ต่อมาบ้านแบบเกาหลีเริ่มหายไปเนื่องจากจำนวนประชากรในเมืองหลวงที่เพิ่มมากขึ้นทำให้ต้องสร้างอพาร์ทเมนต์เพื่อรองรับจำนวนผู้อยู่อาศัย ดังจะเห็นได้จากฉากที่ผู้คนในเรื่องทยอยย้ายออกจากบ้าน เพื่อที่จะไปอยู่อพาร์ทเมนต์ใหม่ๆ เป็นการแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ในฉากนี้จะเล่าเรื่องแบบ Throw back ที่ต็อกซ็อนพูดถึงเรื่องราวชีวิตในวัยเด็กของตนมาจนถึงวันสุดท้ายที่จะต้องย้ายบ้าน สะท้อนให้เห็นว่าการนำเสนอที่อยู่อาศัยไม่ได้เป็นเพียงแค่สถานที่ที่ให้อยู่อาศัย แต่เป็นเหมือนความทรงจำที่ครั้งหนึ่งตัวละครทั้งหมดเคยใช้ชีวิตอยู่ในสถานที่แห่งนี้ ทำให้ผู้ชมซึมซับและผูกพันกับสถานที่แห่งนี้ด้วย

ถัดมาเป็นประเด็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของคนเกาหลี เนื่องด้วยสภาพอากาศที่หนาวจัดในฤดูหนาว คนเกาหลีจึงต้องดื่มอาหารและเครื่องดื่มที่ให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย จึงเกิดวัฒนธรรมการดื่มแอลกอฮอล์ขึ้น และในซีรีส์เรื่อง Reply 1988 ก็มีการนำเสนอสภาพการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่บ่อยครั้ง โดยเฉพาะผู้ชายวัยทำงานมักจะดื่มแอลกอฮอล์หลังกลับจากทำงาน

ภาพจากฉากดังกล่าวคือในตอนกลางคืนที่พ่อของด็อกซ็อนและพ่อของจองฮวันจะดื่มเหล้าหลังกลับจากเลิกงาน สังเกตได้จากการที่ยังใส่ชุดทำงานอยู่ โดยฉากนี้เล่าถึงว่าทั้งสองมีความเครียดจึงมาดื่มแอลกอฮอล์ โดยจะเห็นว่ามีการซื้อหรือชิมที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในตอนกลางคืนด้วย รวมทั้งมีอาหารขายควบคู่ไปด้วย นอกจากนี้ผู้ชายวัยทำงานที่จะดื่มเพื่อคลายเครียดแล้ว ยังมีการดื่มเนื่องจากการฉลองหรือแสดงความยินดีในโอกาสต่างๆ ด้วย

ภาพแรกที่ปรากฏในซีรีส์ฉากนี้คือตอนที่พ่อของด็อกซ็อนและพ่อของจองฮวันมาแสดงความยินดีกับพ่อของแท็กในตอนแรกที่แท็กชนะการแข่งขันพาดูก (หมากล้อม) โดยนำเหล้ามาดื่มด้วยกัน และภาพถัดไปคือตอนที่พ่อของด็อกซ็อนมีปัญหาทุกข์ใจเรื่องครอบครัว พ่อของจองฮวันก็ชวนมาดื่มเหล้าด้วยกัน จะเห็นว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แทบจะเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตของคนเกาหลีได้ไม่ว่าจะเป็นในตอนที่มีความสุขหรือตอนที่ทุกข์ใจก็ตาม ดังนั้นการนำเสนอภาพวัฒนธรรมการดื่มแอลกอฮอล์ที่สะท้อนผ่านซีรีส์เรื่องนี้ทำให้ผู้ชมรับรู้และเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมของเกาหลีได้มากขึ้น

สรุป

ภาพยนตร์ชุด Reply 1988 ทำให้ได้เรียนรู้เรื่องราวของคนเกาหลีใต้ในช่วงทศวรรษ 1980 ทั้งในแง่มุมมองของการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยในแง่ของการเมืองทำให้เรียนรู้ถึงการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบอบประชาธิปไตยของการเมืองเกาหลีใต้ว่าเกิดจากปัจจัยหลายอย่าง หนึ่งในนั้นคือการรวมตัวประท้วงของนักศึกษา ในแง่ของเศรษฐกิจทำให้เรียนรู้ว่าเกาหลีใต้มีนโยบายทางเศรษฐกิจที่ทำให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังมีบริษัทยักษ์ใหญ่ของประเทศซึ่งก็คือ กลุ่มแชบ็อล ที่เป็นตัวขับเคลื่อนหลักทางเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย และในแง่ของสังคมทำให้เรียนรู้วิถีชีวิตของคนเกาหลีใต้ทั้งในด้านการศึกษามีระบบการศึกษาที่เข้มงวดและผู้คนในประเทศก็ให้ความสำคัญกับการศึกษา ในด้านที่อยู่อาศัยก็ได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย จากเดิมที่อยู่เป็นบ้านแบบโบราณก็ปรับเปลี่ยนไปอยู่อพาร์ทเมนต์ ในด้านวัฒนธรรมการกินก็จะมีกิมจิอยู่ในทุกมื้ออาหารและทุกช่วงเวลา รวมทั้งวัฒนธรรมการดื่มเหล้าของคนเกาหลีที่ดื่มกันเป็นประจำตามโอกาสต่างๆ ซึ่งในซีรีส์ก็ได้ถ่ายทอดแง่มุมของการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมออกมาในรูปแบบที่สอดคล้องกับประวัติศาสตร์ทำให้ผู้ชมมองเห็นภาพในอดีตในชัดเจนมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์. (2547). *การเมืองเกาหลีใต้*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.

จิระประภา อัครบวร. (2559). *5 ทศวรรษ การพัฒนาคนเกาหลีใต้*. กรุงเทพฯ : หจก.กรกนกการพิมพ์

ฐิติพงษ์ เหลืองอรุณเลิศ. (2560). *มหัศจรรย์เกาหลี จากเก้าถ่านสู่มหาอำนาจทางเศรษฐกิจและ*

วัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ openworlds.

ดำรงค์ ฐานดี. (2547). *สังคมและวัฒนธรรมเกาหลี*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

_____. (2548). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาของสาธารณรัฐเกาหลี*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นภดลชาติประเสริฐ. (2560). *เกาหลีปัจจุบัน Korea Today*. ปทุมธานี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประพิณ มโนมัยวิบูลย์. (2537). *ความจริงเกี่ยวกับเกาหลี*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

พรรณนิภา ซอง. (2560). *การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจเกาหลีและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง*

ครอบครัวของเกาหลี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พุทธกาล รัชช. (2560). *แรงขับเคลื่อนในการพัฒนาเศรษฐกิจของสาธารณรัฐเกาหลี*. กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภัททิรา จิตต์เกษม. (2559). *นโยบายการต่างประเทศของเกาหลีใต้*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

วิเชียร อินทะสี. (2556). *พลวัตความเป็นประชาธิปไตยในเกาหลีใต้จากอำนาจนิยมสู่ประชาธิปไตยที่มั่นคง*.

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุกัญญา นิธิกร. (2546). *ชาติและการเติบโตทางเศรษฐกิจ : เกาหลีและไทย*. ปทุมธานี : โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์. (2534). *ที่นี่... เกาหลีใต้*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.